Üksiknumbri hind 5 senti

Rahwa Sõna

Ilmub 2 korda nädalas
Kesknädalal ja laupäewal.

Toimetus ja talitus: Tallinnas, W. Pärnu mnt. 31.

Kirjade aadress: „Rahwa Sõna", Tallinn, postkast 367.

Telefonid: toimetus 457-78, 457-77; talitus 457-77; trükikoda 459-40.

Tellimise hind: 1 kuu Kr. 0.40, 2 kuud Kr. 0.80, 3 kuud Kr. 1.20, 6 kuud Kr. 2.25, 12 kuud Kr. 4.50. Wälismaale Kr. 1.30 kuus.
„Rahwa Sõna" tellimisi wõtawad wastu kõik wabariigi postiasutused ja oma tellimiste wastuwõtjad. Aadressi muutmine 20 senti.

Kuulutuste hinnad: Kuulutuste küljel ühel weerul 5 senti millimeeter, teksti osas 10 senti m.-m., teksti osas 12 senti m.-m., teksti kirjaga 15 s. m.-m. Tööliseorganisatsioonide ja ühistuste kuulutused poole hinnaga.
Kuulutusi wõetakse wastu ilmumise eelpäewal kella 1-ni.

Nr. 130 (1870) Kesknädalal, 25. oktoobril 1933. a. VII aastakäik.

Käitiswanemate walimisele!

Esindajaiks tööliste parimad!

Lämmatage walimistesabotaash selle idus.

Oktoobri ja nowembri kuul walitakse käitistes enamik töölisnõukogusid ja tööliswanemaid. Tööstusliikude käitiste tööliskonna ajutiste seaduse kohaselt on õigus walida tööliswanemaid ja töölisnõukogusid kõigis käitistes, kus on wähemalt 25 töölist.

Nagu seni tegutsenud tööliswanemate ja töölisnõukogude tegewus näitab, on tööliswanematest tööliskonnale kasu olnud. Seepärast tuleb ametiühingutel, tööliswanematel ja kõigil teadlikkudel töölistel samme astuda, et käesolewal aastal tööliswanemate walimised saaks korralikult teostatud. Teiseks, organiseeritud ja teadlikkudel töölistel tuleb hoolt kanda selle eest, et töölisnõukogude liikmeteks ja tööliswanemateks saaks walitud teadlikud ja töövõimelised töölised.

E. T. Keskliidu juhatusest wõib saada walimiste kohta suusõnaliselt kui ka kirjalikult juhiseid. Walimistöödega ühenduses olewatel töölistel on wajalik täit ülewaadet saada tööliswanemate seadusest. Selleks wõib saada Keskliidu sekretariaadist töökaitse seadusi sisaldawa raamatu alandatud hinnaga.

Kõigil töölistel tuleb minna walimiste koosolekutele. Nendel koosolekutel tuleb ülesseada tööliswanemate kandidaatideks seesugused isikud, kes suudawad täita tööliswanemate ülesandeid ja tegutsewad tööliskonna huwides. Seejärele tuleb kõigil töölistel osawõtta tööliswanemate walimisest, mis teostatakse wastawate sedelitega.

Mitmes käitises on tööandjad ja nende sabarakud käima pannud agitatsiooni, et töölised loobugu wanemate walimistest wõi waligu tööandjatele sõbralikke töölisi. Seesuguse agitatsiooni wastu tuleb wäljaastuda kõigi wõimalikkude abinõudega.

Teadaanne.

Alates 23. oktoobrist s. a asetseb

Majaomanike Kredlitpank ü/p.

uutes ruumides Tallinnas

Valli t. nr. 10 (Urla majas).

Meie telefoni-keskjaama uus number on 426-69.

Pank on avatud kella 9—2 ja 5—6.

Kõige austusega
Majaomanike Krediitpanga juhatus.

Lodix parim kinga kreem

Kohtu- ja siseministeerium kaheks ministeeriumiks.

Uue põhiseaduse elluwiimine toob mõlemile ministeeriumile rohkesti tööd.

Kohtu- ja siseminist. J. Müller ministeeriumi tööst ja kawatsustest.

Teisipäewal informeeris kohtu- ja siseminister J. Müller ajakirjanduse esindajaid ministeeriumi eelseiswast tööst ja kawatsusist.

Ajakirjanduses on juttu olnud kohtu- ja siseministeeriumi lahutamisest kaheks iseseiswaks ministeeriumiks, seejuures on kõneldud nagu oleks siseministeeriumi juhtimine juba nüüd riigiwanema käes. See jutt on enneaegne. Praegu töötab kohtu- ja siseministeerium ühe ministeeriumina ja ühe ministri juhtimisel.

Seoses uue põhiseaduse elluwiimisega

suureneb tuntuwalt kohtuministeeriumi töökoorem.

Lähematel päewadel riigikogu juhatus fikseerib rahwahääletuse tulemused. Sellest ajast 100 päewa jooksul

tuleb wälja töötada ja riigikogus wastu wõtta rida seadusi,

nagu riigiwanema ja riigikogu walimise seadused, uus walitsemise korra seadus ja rida teisi.

Samuti tuleb praegusel walitsusel tutwuneda ja seisukohta wõtta rea seaduseelnõude kohta, mis esitatud enne praegust walitsust, nende seas uus trükiseadus j. t.

Ka on praegu seismas rida seadusi, mille wastuwõtmine ja elluwiimine on wajalik enne uue põhiseaduse maksmahakkamist. Eeskätt tuleks siin nimetada uut kriminaalseadustikku.

Kui neid seadusi üleminekuajal mitte maksma panna, siis ei hakka nad ka enam niipea maksma. Nii wõib uus kriminaalseadustik siis alles 1935—36 aastal maksma hakata. Siis on aga ka see uus seadustik juba osalt wananenud.

Lisaks ülaltähendatule tuleb ministeeriumile seisukohti wõtta ka teiste seaduste kohta kohtuministeeriumi osas.

Samuti lasuwad

ka siseministeeriumi osal laialdaslased ülesanded.

Kaitseseisukord on suuremas osas riigis kaotatud ja sisekaitseülema funktsioonid peawad edaspidi kuuluma ministeeriumile. Funktsioonide ülekandmine peab sündima lähemal ajal.

Et kõike seda tööd ära teha ja uus põhiseadus ellu wiia nii nagu ta ise seda dikteerib, kujuneb see töö laiaulatuslikuks. Sellest tingitud on kawatsus esimesel wõimalusel

esitada riigikogule seadus eraldada kohtuministeerium siseministeeriumist.

Seda tingib mõlemi ministeeriumi töö suurenemine ja mis peaasi — nende ministeeriumide ühendus ei ole põhimõtteliselt õige.

Oeldakse wast, et kas nüüd, ülemineku ajal on seda tarwis? Juba printsiip ei luba neid ministeeriume ühes olla ja ka tulewikus, uue põhiseaduse juures, ei saa olla nende ministeeriumide wahel ühendust. Muidugi oleneb nende ministeeriumide iseseiswateks lahutamine riigikogu tahtest ja seni kui riigikogu lahutamise seadust läbi waatab, peab ministeerium töötama endise korra alusel.

Ei ole õige ajalehtede teade, et riigiwanem ise juhib siseministeeriumi osa. See ei ole mõeldaw ka wormiliselt. Terwe ministeerium kuulub praegu endiselt ühe ministri juhtimisele ja kindral Tonson on walitsuse uue korralduseni sisekaitseülemaks.

Oleks loomulik, et ministeeriumi ümberkorraldused rutem sünniksid, sest töö tuleb teha.

Ministeeriumi lahutamine wõib riigikogus läbi minna wast paari nädala pärast.

Walitsus esitab wastawa seaduseelnõu riigikogule juba lähematel päewadel.

KINO **„ARS"** Paldiski m 19

Täna kaks wõrratut suurfilmi!

I.Ületamatu kinokunsti suurteos:

„Lõukoera poeg"

(RASPA)

Massiliselt palju lõvisid ja teisi ürgmetsa kiskjaid. Uskumata põnevad stseenid metsloomadega, suurima tsirkuse põlemine ja hullunud elevandid. Palju haaravaid seiklusi ja armastust.

II. **„Punane veski"** (Pariis, kiusatuste linn).

Kütkestav draama naise võludest ja ema armastusest.
Peaosas OLGA TSCHECHOVA.

Kinoteater „Kungla" V. Pärnu m. 31

Suur haruldane ilus kahekordne eeskava:

I. **„Kes võlab tõsiselt armastust"**

Helioperett 12 jaos. Peaosades sharmantne JENNY JUGO, Berliini operetisuurus MAX HANSEN, koomiline OTTO WALLBURG j. t. Film täis voolavat muusikat. Film, kus elatakse ainult lõbusatele seiklustele.

II. **„Admirali tütar"**

Draama 9 j. meremeeste elust. Peaosades ROBERT MONTGOMERY, ERNEST TORRENCE, DOROTHY JORDAN ja JOAN MARCH. III. Nädalaringvaade.

Põhjamaade demokraatlik ühisfront.

Taani sotsialistlik peaminister Stauning, kes ühtlasi täidab ka kaitseministri kohuseid, seletas ajalehe „Politikeni" esindajale, et ta on alanud läbirääkimisi rootsi sotsialistliku walitsuse juhi Hanseniga põhjamaade demokraatliku ühisfrondi loomise küsimuse üle.

Seda seletust kommenteeriwad wälismaa lehed suure elawusega. Muuseas juhitakse tähelepanu sellele, et just põhjamaa inimesed, kes Hitleri rassi- ja riigipoliitilistest teesides peawad mängima suurt osa, on asunud end kaitsma sellesama riigiwormi wastu, mis neid kasutab omale reklaamsildiks.

Kuna pärast Töölispartei suurt wõitu Norraski on oodata puht demokraatliku walitsuse ametisse astumist, siis wõib oodata Norra liitumist Stauningi kawaga demokraatliku ühisfrondi asjus.

Norra Töölispartei keskkomitee esitas walitsusele resolutsiooni, milles nõutakse praeguse walitsuse lahkumist ja wõimu üleandmist Töölispartei kätte, et see saaks otsekohe asuda teostama oma programmi, mille keskpunktis majanduskriisi wastu wõitlemine.

Ühenduses Töölispartei sellase nõudmisega seletas peaminister norra telegrafiagentuuri esindajale, et see olewat esmakordne juhus, kus wähemus nõuab walitsuse wahetamist ootamata millise seisukoha walitsuse suhtes wõtab parlament.

Tallinna ühishaigekassale oma haigla?

Kassa maksab miljon senti kuus haiglatele.

Rawi oma haiglas otstarbekohasem.

Waatamata osa Tallinna arstide kangekaelsele sonnile ja nende ülinvale suhtumisele Tallinna Ühisele Haigekassale, on haigekassa siiski suutnud raskustest üle saada ja arendada oma tegewust ning üldse paremust luua töölisksonna rawi alal. On ambulantsid, kus wastu wõtawad arstid igal erialal, on oma röntgenikabinett, laboratoorium, mäsleerimise, elektrirawi, kõrgustikpäikese ainutised. Haigekassal puudub siiski weel oma haigla, mille asutamise lähemas tulewikus peaks juhatus oma kawasse wõtma.

Wõib kerkida küsimus, kas on see tasuw, kuna Tallinnas on juba küllalt haiglaid ja ruumipuudus ei anna end erilisest tunda.

Tõsi, haiglaid on ju, kuid need pole siiski see, mis oma haigla. Haigekassa haiged on mitmesse Tallinna haiglasse paigutatud, haigetel pole seal enesel midagi ütelda, kõik oleneb haiglast. Samuti ei saa juhatus rawimise suhtes kaasa rääkida. Haigla wõib haiget oma heaksarwamise järele sees pidada, paranemise aeg oleneb küll haigusest enesest, palju aga ka haiglast. Ei tea kunagi ütelda, kas pikk wiibimise aeg oli haigusest tingitud wõi olid ka haigla huwid kaalul. On ju kindel, et haiglale pole tulusad tühjad woodid. Teiselt poolt katkeb haiglas wiibimise korral rawijate haigekassa arstide ühendus haigetega. Harilikult käiwad arstid oma haigeid haiglas waatamas, jälgiwad haiguse käiku, annawad seletusi sealsele arstile ennem aset leidnud arstimise ja selle tulemuse üle. Muidugi, haiglas arstimine oleneb sealsest arstlikust personaalist, kuid ühine nõupidamine wõib ainult tulukas haigele olla. Nüüd on haigekassa arstid ja haigla arstid üksteisest isoleeritud, ühed boikoteeriwad teisi, läbikäimist ei ole. Tuleb haige haiglast wälja, siis ei tea haigekassa arst midagi, mis sündis haigega haiglas ja missugune rawi oli.

Edasi, arstides wõib juhtuda, et korratakse asjatult katseid, mis juba aset leidsid haiglas. Ainult haigekasse annab mõningaid seletusi selle üle, mis tehti temaga haiglas. Wahest on ka rawil wiibinud haige „ülestruwitud" haigla arsti poolt ja umbusklikuks muutunud rawija haigekassa arsti wastu. Ebanormaalse wahekorra puhul haigekassa ja mitte-haigekassa arstide keskel on sarnane käitumine arusaadaw, haige wõib aga wale ettekujutuse saada.

Haigekassal on igakuuliseid haigla kulusid ligi miljon senti. See wäljaminek pole wäike, see õigustab juba oma haigla asutamist. Haiglale wajalikud asutused (nagu röntgen, laboratoorium, elektrirawi) on haigekassal juba olemas, sellega on juba pooltest raskustest üle saadud. Wõib loota, et juhatus wõtab asja tõsiselt kaalumisele.

Mida juhtus wälismail.

Minister — protokolli-wõltsija.

Soome wabariigi president kirjutas alla otsusele, millega endine minister Kivimäki [illegible] ametist [illegible] seks. Minister oli [illegible] walitsuse protokolli teksti [illegible]. Kivimäki [illegible] on teinud Soomes palju tähelepanu[illegible].

Wene lubab wedada kulda Ameerikasse.

Nõukogude walitsus kaotas määruse, mille alusel oli keelatud wedada kulda Wenemaalt Ameerikasse. See on Wene-Ameerika lähenemise üks tulemusi.

Jaapani lennukid hukkusid.

Õhus põrkasid kokku kaks jaapani lennukit ja kukkusid maha. Mõlemad lendurid said surma.

Frank jääb stabiilseks.

Prantsuse saadikutekoda kinnitas eelarwe walitsuse poolt esitatud kujul, mille tõttu arwatakse wõiwat hoida franki stabiilsena. Eelarwe puudujääkide katteks kawatsetakse korraldada rahaline loterii.

Kokkupõrked Poolas.

Katowices on tekkinud werised kokkupõrked, kusjuures olewat saanud hulk inimesi surma ja haawata.

London ei looda.

Inglise walitsuse ringkondades ollakse arwamisel, et [illegible] konwerentsi tuleb pikemaks ajaks, wõi isegi määramata ajaks [illegible].

Ameerika-Vene läbirääkimised.

Roosewelt on awaldanud, [illegible] saaks isiklikult Litwinowiga kokku, et wibaba läbirääkimisi Ameerika-Wene lähenemise üle. Mikal see [illegible] mine tuleb ilmne, pole siiski weel teada.

Atentaat nõukogude ametnikule.

Lwowis tungis keegi tundmatu Nõukogude konsulaati ja tappis rewolwrilasuga ühe ametniku ning haawas teist rängalt. Terrorist seletas, et ta tahtnud tappa Nõukogude asekonsulit, mis tal aga ei läinud korda.

Rong leekides.

Sinaia—Ploesti [illegible] põrkas naftarong kokku weduritega ja läks põlema. Surma sai 5 ja raskesti haawata 8 inimest.

Saksamaa lahkub ka töötoimkonnast.

Saksa esindaja Genfis teatas, et Saksamaa lahkub ka Rahwasteliidu[illegible] töötoimkonnast, sest see olewat loogiline järeldus Rahwasteliidust wäljaastumise otsusest.

Laupäewast — tänaseni.

J. Seljamaa riigiwanema asetäitjaks.

Esmaspäewasel wabariigi walitsuse koosolekul määrati riigiwanema asetäitjaks wälisminister J. Seljamaa. Samal koosolekul oli arutusel ka küsimus, missugused seadused on waja wõtta wastu esimeses järjekorras.

Rahwuswaheline tunnustus Eesti juristile.

Meie kohtu- ja siseministeeriumi nõunik Joh. Kaiw on walitud rahwuswahelise administratiiwteaduste instituudi liikmeks. Selle instituudi liikmeks walitakse waid rahwuswaheliselt silmapaistwaid sigudeid [illegible].

Kroon jääb naelsterlingust maha.

Wiimastel päewadel näitawad naelsterling ja dollar Tallinna börsil järjekindlat tõusu. Nii on naelsterlingi kurs kuldwaluutade wastu tõusnud üle selle taseme, mis Eesti Panga nõukogu poolt määratud meie krooni kõikumise piiridels ja selle tagajärjel kroon on praegu lahkunud naelast ja jäänud püsima, tegemata kaasa edaspidist naelakursi tõusu.

Nikolai Triik professoriks.

„Pallase" kunstinõukogu ja kuratoorium otsustas ühel häälel walida kunstnik Nikolai Triigi professoriks. Wastaw ettepanek saadeti haridus- ja sotsiaalministrile kinnitamiseks.

Auto all surma.

Tallinna lähedal Randalu maanteel jäi Tallinna auto nr. 765 alla ja sai surmawad wigastused Järwakandi walla talunik Johannes Hamburg, 45 a. wana. Õnnetuses peetakse süüdlaseks autojuht W. Zimmermanni, kes autorooli taga olnud joobnud.

Kartulisaak rekordiline.

Üleriiklku kokkuwõtte järele selgub, et tänawune kartulisaak on kujunenud rekordiliseks wiimase seitsme aasta kestel. Kartulisaaki hinnatakse tänawu 885.000 tonni mulluse 783.000 tonni wastu. Ainult 1926. aastal on olnud kartulisaak suurem kui tänawu — rekord 925.000 tn.

Kartulisaagi suurenemist on põhjustanud külwipinnala suurenemine 67.000 hektarilt 68.000 hektarile ja weel suuremal määral on kogusaagi tõusule mõjunud kasw aastal, et kartuli [illegible] tänawu sügisel ei takistanud [illegible] ega raske.

10 kuu wäliskaubandus aktiiwne 6 milj. krooni.

Septembrikuul on wälja weetud kaupu 5.757.200 kr. eest, sisseweđu oli 4.174.700 kr., seega wäliskaubanduse aktiiwsus septembris 1.582.500 krooni. Tänawu 10 kuu wäliskaubandus kokku näitab wäljawea ülekaalu 6 milj. kr. wõrra.

Talud jäid müümata.

Möödunud nädalal on maapank Wiljandi- ja Pärnumaal määranud müügile kokku 62 talu. Kendest müüdi ära waid 7, kuna 55 talu jäid müümata. Suurem osa neist talus nõuetawa wõlaosa wõi protsendid, nii et nende talude oksjon jäi pidamata.

Käsigranaat surmas ohwitseri.

Õnnetut surma sai sõjakooli aspirantide rühma ülem ltn. Oswald Rosenthal, kelle käes käsigranaat enneaegselt plahwatas. Õnnetus juhtus Waldeki laskewäljal, kus Rosenthal demonstreeris oma rühma meestele käsigranaadi wiskamist.

Raadio

Kolmapäewal, 25. oktoobril.

Tallinn. 17.45 reklaami ja heliplaate. 18.00 wälismaiisi päewaudiseid. 18.15 heliplaate. 18.30 põllumajanduslikke teateid. 18.45 kodumaiisi päewauudiseid. 19.00 ülekanne Tartust. 20.10 kaitseministeeriumi puhkpille orkestri kontsert. Juh. kaitsewäe orkestrite inspektor ltn. Reder. 21.30 wana tantsumuusikat heliplaatidelt.

Tartu. 17.45 reklaami heliplaate. 18.00 ülekanne Tallinnast. 19.00 Soome keele tund (R. Janno). 19.30 Woldemar Metsus: loengud W. G. Calderoni „Peruu nowellide" üle. 4. loeng: „Punakuu ja walge laama".

Neljapäewal 26. oktoobril.

Tallinn. 17.45 reklaami ja heliplaate. 18.00 wälismaiisi päewauudiseid. 18.15 heliplaate. 18.45 kodumaiisi päewauudiseid. 19.00 ülekanne Tartust. 19.30 „Waba Maa" peatoimetaja Ed. Laaman: Diktatuuri mõte. 20.00 ülekanne Tartust. 20.10 kontsert. Juh. R. Palm. 21.30 heliplaate.

Tartu. 17.45 reklaami ja heliplaate. 18.00 ülekanne Tallinnast. 19.00 inglise keele tund. (Mag. Silwet). 19.30 ülekanne Tallinnast. 20.00 ilmateade ja ajanäitaja-ōiendus. 20.05 päewauudiseid. 20.10 ülekanne Tallinnast.

Reedel 27. oktoobril.

Tallinn. 17.45 reklaami ja heliplaate. 18.00 wälismaiisi päewauudiseid. 18.15 lastetund. 18.45 kodumaiisi päewauudiseid. 19.00 Alfred Saul: Õpetus ja kaswatus loodusteaduse seisukohalt. 19.30 wann. adw. Arnold Sust: Tööaeg tööstusettewõtetes. 20.00 ülekanne Tartust. 20.10 kontsert. Juh. R. Palm. 21.30 heliplaate.

Tartu. 17.45 reklaami ja heliplaate. 18.00 ülekanne Tallinnast. 20.00 ilmateade ja ajanäitaja-õiendus. 20.05 päewauudiseid. 20.10 ülekanne Tallinnast.

Laupäewal 28. oktoobril.

Tallinn. 17.45 reklaami ja heliplaate. 18.00 wälismaiisi päewauudiseid. 18.15 heliplaate. 18.45 kodumaiisi päewauudiseid. 19.00 mag. Jakob Lukats: Reisil Põhja-Ameerika Ühendriiges. 19.30 „Päewaleht" toimetaja E. Jalak: Nädala wälispoliitiline ringwaade. 20.00 ülekanne Tartust. 20.10 kontsert Tšehhoslowakkia wabariigi 15. aastapäewa puhul. Lõpuks kuni 22.15 wana tantsumuusikat heliplaatidelt. 22.15 moodsat tantsumuusikat dancing-palace'ist „Gloria".

Tartu. 17.45 reklaami ja heliplaate. 18.00 ülekanne Tallinnast. 20.00 ilmateade ja ajanäitaja-õiendus. 20.05 päewauudiseid. 20.10 ülekanne Tallinnast.

24 jala pikkune koolimaja

Oiu algkool 65-aastane.

Käesolewal sügisel saab täis 65 aastat Wana-Wõidu walla „Oiu" algkooli asutamisest. Kool tutsuti ellu 1868. a. Enne seda Oiul kooli ei olnud, waid lapsed käisid Wõisiku walla „Lätkalu" koolis. Kui wallale kingiti Oiu kooli tarwis maa ja koolimaja ehitamiseks palgid, pani wald omast käest tööle. Neist palkidest ehitati siis koolimaja, mis oli pikk terwelt 24 jalga ja lai 1[illegible] jalga.

Esimeseks koolijuhatajaks oli Tõnis Saarem — Wana-Wõidu walla mees, kes töötas seal 15 aastat. Praegune juhataja on arwult kolmas. Nii et terwelt 49 aastat töötas seal koolijuhatajana teine — Aado Wästrik, kes 1932. a. suwel läks pensionile.

1885. a. ehitati suurem koolimaja ning 1900. a. ehitati juure suurem klassituba, millisena ta ka praegu on. 1933. a. talwel kerkis kohaliku seltskonna algatusel uuesti üles koolimaja laiendamise küsimus, kusjuures ümbruskonna talupidajad lubasid anda ligi poole ehitusmaterjalist ja kohalik Lugemise Ring toetada ehitust 1000 krooniga. Asi jäi aga seisma, sest selle summaga ehitust lõpule wiia ei saa ja wald kardab, et Oiu küla warem wõi hiljem Wana-Wõidu walla alt ära läheb, sest Oiu küla asub 20 km. päriswallast eemal.

Praegu kuuluwad Oiu kooli ringkonda Wana-Wõidu walla „Oiu" ja Sooskare walla „Oti" küla. Seni töötas kool 3-klassilisena, tänawu muudeti kool 4-klassiliseks ühe klassikomplektiga. Koolis õpib praegu 33 õpilast.

65. aastapäewa puhul korraldawad kooli õppenõu- ja hoolekogu pühapäewal, 29. oktoobril kell 6 p. l. koolimajas päewakohase aktuse ühes järgnewa koosviibimisega.

Lätlane eestlanna küüsis.

Armuunim maksis 2000 latti.

Seiklus, mis algas Riias ja lõppes Tallinnas.

Riia lehed toowad teateid Läti jõuka taluperemehe lõbureisist eestlannaga.

Leeleseri walla peremees Kuramaalt tuli Riiga 2000 latiga taskus (umbes 2000 krooni), et osta põllutöömasinaid. Jäi Riiga ka teiseks päewaks, sest esimesel päewal tutwus ainult masinatega. Meelelahutuseks tegi ta õhtu eel „ringkäigu" mööda Riia, mis algas lihtsamatest restoranidest. Seal sõbrustasid temaga warsti mõned mehed. Kui juba korralikud napsid olid ära wisatud, mindi üle paremasse lokaali. Wiinastanud jõukale talupojale puutus seal silma sihwakas heledajuukseline eestlanna Ellen R. Omal ajal oli Ellen Riias tantsudega esinenud, kuid hiljem jäänud teenistusest ilma, pole olnud isegi raha kodumaale sõiduks. Peremehel sobisid asjad Elleniga. Sõbrad kihutati minema ning algas „lõbus öö". Hommikul mindi Elleni korterisse Skolas tänawale. Peremees oli Ellenist nii waimustatud, et oli nõus temaga Tallinna sõitma.

Nii jõuti warsti Tallinna, kus peremees paigutati paremasse pansiooni. Eesti pealinn meeldis kuramaalasele. Unustis kodu ja naine. Kui ta aga märkas, et 2000 latist on järele jäänud waewalt mõni sada, tõibus mees ja tahtis Lätisse tagasi sõita. Ellen rahustas teda ja lubas hankida raha oma wanematelt. Lätlane uskus Ellenit ja wiimased latid lasti lendu. Ühel õhtul palus Ellen omale sõiduraha Kuresaarde, et sealt „raha hankida".

Kui rahalaewa oli juba mitu päewa oodatud, mõistis mees, et tema raha oli läinud „kõige liha teed". Ei tulnud Ellenit ega lubatud raha. Kõige kurwem lugu oli kodumaale tagasisõiduga. Saatkonda oli häbi pöörata. Lõpuks otsis üles läti kirikuõpetaja P. Wiimaselt sai tagasisõidu raha. Kodused olid üllatatud, kui peremees tuli tagasi masinateta ja rahata. Eriti „lahke" oli naine, kes mehe seiklusi mõistis.

„Erik XIV" „Wanemuises"

A. Strindbergi kuulsa 4-waatuselise ajaloolise näidendi lawale toomisega „Wanemuine" 21 okt. t. a. on teinud wäga raske numbriga, mille tulemustega wõib „Wanemuise" oludes siiski rahulduda. Näidend ise teadaolewalt äärmiselt strindberglik, nagu sisu sisemise analüüsiw, peamiselt dialoogiga mõjuw, wajab äärmiselt hind jõude. Nimetatud lawastus seikluudena esinewad kaks: kuningas Eerik XIV ja kuninga nõuandja Göran Persson. Karmiselt teerika hingeeluga kuningas Eeriku osas Rudolf Ratassepp andis wõrdlemisi hästi läbitöötatud, mõjuwa ja kauaks meele jääwa kuju, olgugi mõningate liialdustega. Göran Persson E. Ende käes oli hea, nii sisemiselt kui waliselt. Märkimist wääriwad weel J. Ahten Karin Mansdotterina, kuninga armukese, hiljem naisena ja Swante Sture, aadliku osas Ed. Türk. J. Kull Karini isana ja W. Kura Göran Perssoni ema rahuldasid. Lawastus A. Sunnelt, wäärib tähelepanu, samuti W. Haasi dekoratsioonid olid mõjukad, eriti esimestes waatustes. Tegelaste ajalooline rõiwastus walmistatud kunstnik Jaan Wahtra kawandite järele. Publikut sarnase harulduse lawategele lehta siisk wabandatu.

Karskusseltside instrueerimine intensiiwsemaks.

Eesti Karskusliidu juhatuse koosolekul 19. oktoobril kaaluti põhjalikumalt karskusorganide olukorra selgumise ja instrueerimise küsimust ja otsustati seda tööjärjest suurendada. Koosolekul wõeti wastu sellekohane waatamus, mis on juhtnööriks instruktoritele ja teistele, kes organe külastawad. Igale ringkonnale määrati alammäärana 15 organi, mis nad tegewusaasta jooksul peawad külastama. Kuna ülejäänud organide külastamise eest püüab keskkoht hoolt kanda, siis saadakse sel kombel aasta jooksul enamik organe läbi käia.

Koosolekul kaaluti ka üliõpilaskarskustöö ümberkorraldamise ja elustamise küsimust.

Tunte hind.

Tunte hinna noteerimise komisjon noteeris 20 okt. 1933 a. järgmised tunte hinnad:

Ekspordituunte I ja II walikute järgi 1 kg. hind kr. 0,35—0,40.

Siseturutuntel samade walikute järgi 1 kg. hind kr. 0,40—0,45.

Lugege „Rünnak"

PÄEVAUUDISED

Selma Lagerlöfi õilis otsus.

Annetas oma honorari poliitilistele põgenikkudele.

Ülemaailmalise kuulsusega rootsi naiskirjanik Selma Lagerlöf, kellele juba 1909 aastal määrati nobeli kirjanduslik auhind, on nüüd otsustanud oma äsja ilmunud raamatu honoraari täies ulatuses anda Genfis asu kuulsa rahwusvahelise abiandmise komitee käsutusse Saksa poliitiliste põgenikkude abistamiseks.

Selma Lagerlöfi uusim teos tõlgitakse mitmesse keelde, mille tõttu tulud sellest tohiksid olla õige tähelepanuwäärilised.

*

Mitmes rumeenia linnas leiduid aset saksawaenulikud demonstratsioonid ühenduses Saksamaa wäljaastumisega Rahwasteliidust ja desarmeerimise konwerentsilt.

Saksa saatkonna aknad Bukarestis ja saksa konsulaadi aknad Kishinewis löödi kiwidega puruks.

Hitler palub wenelastelt andeks.

Presse-rahu Saksa-Wenemaa wahel seatakse jalule.

Moskwast teatakse, et Saksa walitsus on astunud samme pressikonflikti lahendamiseks Saksamaa ja Wenemaa wahel.

Saksa walitsus on praegu walmis andma rahuldust nõukogude ajakirjanikkudele sel teel, et ta kindlustab neile samasugused töötingimused nagu kõikidele teistele wälisajakirjanikudelegi.

Wene wõimud kaalutawad seda Saksamaa ettepanekut. On oodata, et nõukogude walitsus wõtab ettepaneku wastu, mille järele juba lähemal ajal asuwad wene ajakirjanikud teele Berliini poole ja Saksa omad — Moskwa. Wenemaalt wäljasaadetud saksa ajakirjanikkude perekonnad pole seni weel mitte kodima asunud, waid ootawad nüüd läbirääkimiste tulemust.

Leipzigi protsess ummikus.

Asjatundjate masendawad seletused.

Saksa riigipäewa põletamise protsessi käigus, kuidas ka kohus ei katsu toimida wõimude meelepäraselt, lipsatab wahetewahel ikka selsugused üksikasjalikke pecusisi, mis kipuwad häwitama ametliku süüdistuse iga aluse. Nii on junnitud kohtu eesistuja korduwalt tunnustama, et rünnakrühmade juhtide tõendustes leidub alalõpmata wastolusid, mille tõttu kogu tõendus kaotab ajutawuse.

Kuid otse masendawalt mõjuwad ekspertide seletused. Esimesena ülekuulatud professor Josse arwamised äratawad määratumat tähelepanu ning häwitawad täielikult van der Lubbe ja teiste wastu tõstetud süüdistuste alused. Asjatundjana professor Josse rõhutab, et ettewalmistamatult oleks wõimatuks osutunud ühel isikul tekitada nii suurt tuld ühe korraga mitmel pool suinaldases riigipäewa hoones. Seda wõis ainult põhjaliku ettewalmistuse järele teha, kusjuures kaks inimest pidi warakult toimetama kohale süüteaineid. Eksperdi arwates kogu süütamise eeltööd pidi juhtima riigipäewa hoone kiirkirjutajate toast, mis pidi seks otstarbeks olema reserweeritud, sest teisiti wõõrad poleks sinna pääsenud.

Nii wiiwad kõik jäljed ikkagi sinna, et riigipäewa hoone süütamine pidi sündima riigipäewa presidendi Göringi kasul wõi wähemalt heatahtlikul teadmisel ja kaasabil.

Prantsuse adwokaat kadunud.

Rahwuswaheline adwokaatide komisjon, kes tegeleb riigipäewahoone põletamise asjus ametlikult süüdistatawate kaitsmise alal, annab awalikult teada, et prantsuse adwokaat Willard, kes teatawasti 14. oktoobril Berliinis wangistati ja ainult prantsuse saadiku wahelesastumise tõttu 18. oktoobril wabastati ning pidi saadetama prantsuse piiri poole, pole ühes oma naissekretäriga seni kodumaale jõudnud.

Komisjon nõuab kiiret selgitust, mis on dr. Willardiga juhtunud.

Riigi sissetulekud.

Septembrikuul on riigikassasse laekunud tulusid üldse 5.116.000 krooni. Läinud aasta septembris oli laekumine 4.890.000 kr. Üldse on tänawu aasta algusest oktoobrini laekunud 30.980.000 kr., kuna läinud aasta samal ajawahemikul oli laekumine suurem — 32.733.000 krooni.

Salakuulamises kaasaaitajad kohtus.

Esmaspäewa õhtul mõistis sõjaringkonna kohus Tartus wangi kaks Wenest tulnud isikut, keda süüdistati salakuulamisele kaasaaitamises. Pihkwast pärit olew Gawril Iwanow, 26 a. wana mõisteti 1½ a. parandusmajja, ning Weera Tsainikowa, 27 a. wana, mõisteti 5 kuuks türmi. Mõlemil wõeti arwesse 5 kuuline eeluurimise aeg, nii et Tsainikowa kohe wabanes.

Tänu annetajatele.

Eesti Lastesõprade Ühingu korjandus 21. ja 22. oktoobril, waatamata wäheisele korjajate arwule, andis sissetulekut 864 krooni. Juhatus awaldab kõigile, kes korjanduse kääkä korbaminekuks kaasaaitasid ja kõigile annetajaile hea ja wastutulelikku suhtumise eest korjajate wastu, südamlikku tänu.

Juhatus.

Joobnu rongi all.

Esmaspäewa õhtul jäi Rahumäe jaamas elektrirongi alla Tallinnas, Jmanta tän. 23 elutsew Jüri Tõns, 39 a. wana, sadbes peast põrutada ning kätele ja näole kriimustusi. Mees toimetati rawimisele Tallinna erahaiglasse.

Allajäämine tuli Tõnu joobnud oleku tõttu. Mees taarus joobnult jaama ees ja sattus nii rongile liiga lähedale, kusjuures waguni trepp ta pikali paiskas.

Uusi korraldusi asundustegewuseks.

Tingimused maasaamiseks Asunduskomisjonilt. — Asunduskomisjoni tegewuse ala laieneb.

Uued juhtnöörid pandi maksma.

Neil päewil walmisid põllutööministeeriumis lõplikult uued juhtnöörid asundustegewuse korraldamiseks. Need on põllutööminister pannud maksma asundustegewuse korraldamise ajutise määruse alusel, millega walitsus meil asundustegewuse sihtjooned määranud kindlaks. Juhtnöörides on nähtud ette maade omandamine asunduskomisjoni kätte riigi maade tagawarade arwel, riigi ostueesõiguse tarwitamisega ja enampakkumisel ja wabal kokkuleppel,

kus maa-alade suurus on üle 50 ha.

Riigi maatagawarast antakse asunduskomisjoni korralduse eestkätt maa-alad, mis põllumajanduslikuks kasutamiseks sobiwamad ja mille kultuuri alla wõtmine on seotud wähema kapitali kuluga. Maade oma korraldusse saamisel näewad juhtnöörid ette wastawa korra, mille alusel asunduskomisjon neid maid ajutiselt kasutab kuni tarwiliste ettewalmistuse tööde läbiwiimiseni ja maade lõpuliku wäljaandmiseni maasaajatele. Omandatud maadel asunduskomisjon teostab kõik tööd, nagu üldine maaparandus, teede rajamine jne. Kui tarwilised tööd ja lõplik maakorraldus wiidud läbi, siis

asutakse ka maade wäljaandmisele.

Isikud, kes soowiwad asunduskomisjoni kaudu saada maad, peawad wastama järgmistele nõudmistele: 1) täisealise, õigus- ja teguwõimne kodanik; 2) et warem perekonna ülalpidamiseks wajalist maad omanduseks ei ole; 3) et warem pole seadustatud korras saanud riigilt maad normaaltalu suuruses; 4) et pole warem maakoha kasutamise wõi omandusõigust kaotanud lohaka põllupidamise wõi kergemeelsete eluwiiside pärast; 5) peab omama põllumajandusliku inwentari wõi selle omandamiseks warandust ning wajalist kogemust põllumajapidamiseks; 6) wähema krundi s. o. eluaseme soowijail peab olema niipalju wõlausaldust (?) ehk sarnane ametisoetus, mis kindlustab kohapeal äraelamise.

Eesõigusi maasaamisel antakse

1) kes asundatawaid maid tegelikult kasutanud rendi alusel ja omawad wajaliku inwentari ja tööjõu ning kohti korralikult on majandanud; 2) isikud, kes omal jõul krundi hoonestawad ja selle kindlustamiseks asunduskomisjonile maksawad wähemalt 50 prots. wastawa koha hoonestamiseks ettenähtud ehituslaenu normidest; 3) isikud, kes suudawad kohti hoonestada ja majandada ainult asunduskomisjoni poolt antawast ehituslaenude normidest.

(walise laenuta) ja selle kindlustamiseks asunduskomisjonile maksawad wähemalt 25 prots. wastawa kohale antawast ehituslaenude normidest. Kõik sellised maasoowijad nagu rentnikud, pooleteramehed, põllumajandusliku eriharidusega isikud, talusulased, maa- ja asutusteenijad jne. rahuldatakse peale eelpooltoodud tingimuste kohaselt warustatawaid maasaajaid, kusjuures wõetakse arwesse soowijate senist tegewust ja isikute kohta kogutawaid mitmeid andmeid. Kõik soowiawaldused maasaamiseks

esitatakse kohalikkude maakorralduse komisjonidele,

kes kandidaadid üles seawad, ära kuulates omawalitsuste arwamisi. Komisjonid esitawad oma seisukohad ühes kõigi maasoowiawaldustega ja kogutud andmetega asunduskomisjonile otsustamiseks.

Riigi maatagawaradest loodud kruntidele kinnitab maasaajad lõplikult põllutööminister. Maasaajate walik toimetatakse wõimalikult sügisel wõi hiljemalt 31. detsembriks. Ühtlasi on maksmapandud juhtnöörides ettenähtud lähem kord maade lõpulikuks müügiks ja järelwalwe kord — kuidas maid peetakse seni kuna kuni riiklikud wõlad tasutud.

Kodumaal lõhkeainet walmistama.

Ins. Wahti leiutis.

Lähematel päewadel peetakse majandusministeeriumis ära inseneride koosolek, kus tahetakse kaaluda lõhkeainete tööstuse asutamisega ühenduses olewaid küsimusi. Nimelt on mäeküsener O. Waht — Narwa tööinspektor, esinenud lõhkeainete walmistamise reaalsete kalkulatsioonidega.

Meie põlewkiwikaewandused tarwitawad praegu wäliomaa lõhkeainet umbes 100.000 kr. eest aastas. Ins. Waht on juba mõnda aega katsetanud ja arwab, et tema poolt leiutatud lõhkeaine wõib meie põlewkiwikaewandustes edukat kasutamist leida nii et selle walmistamisel wäljamaalt lõhkeaine sissewedu wõiks ära jääda. Waht walmistab lõhkeainet wedela hapniku abil.

Tartus wangistati üliõpilane.

Hiljuti wõeti Tartus wahi alla ärimehest wabrikandi poeg Gerhard Meyer ja temaga sõber noor üliõpilane Ilmar Kruus. Wahistamise põhjuseks rahwahäälestuseeelne lendleht, mida mehed tahtsid trükkida ühes wäiksemas Tartu trükikojas, mida aga tsensor ei lasknud läbi tema riigiwastase sisu pärast. Meyer wabastati hiljem wahialt, Ilmar Kruus wiibib aga weel praegu wahiall.

Kolonel O. Sternbeck pole ESTP liige.

Kaika-sotsialistide lehe wiimases numbris püütakse tõestada sotsialistliku partei otsekohest sidet K. Pätsi walitsusega sel teel, et ristitakse uus teedeminister kolonel Otto Sternbeck sotsialistliku partei tegelaseks.

ESS Partei juhatus sõnab selleks wälte kõige kindlamini tagasi. Kolonel O. Sternbeck ei ole wähemalt 15 aasta jooksul olnud mingit sidet — ei otsest ega kaudselt sotsialistliku partei ja ta tegelastega. Samuti praeguse walitsuse moodustamise eel pole ühelgi sotsialistliku partei tegelasel olnud mingit kokkupuutumist kolonel Sternbeckiga, ei ole sotsialistid teda ka soowitanud K. Pätsile, mispärast ei saa kolonel O. Sternbeck ka kuidagi olla ESS Partei esindajaks praeguses walitsuses. Nagu sotsialistlik partei ei wastuta kol. O. Sternbecki wiimase 15 aasta poliitilise tegewuse eest, nõndasama wähe wastutab partei ka ta tegewuse eest teedeministrina.

Wekslipротestid wähenewad.

Wõrreldes eelmise aastaga, näitab protestitud wekslite arw kui ka summa tugewat langust. Nii on tänawu aasta algusest kuni 1. oktoobrini, s. o. 9 kuu kestel protestitud 30.510 wekslit 5.709.000 kr. kogusummas. Läinud aastal sama aja kestel oli protestitud 51.994 wekslit, 9.329.000 kr. wäärtuses.

Tänawu septembris protestiti 2.900 wekslit, 538.000 kr. kogusummas, läinud aasta septembris aga oli protestitud wekslei 4.277 ja nende rahaline kogusumma 845.000 krooni.

Töötutele odawahinnalisi puid.

Tallinna linna hoolekande osakond on metsade peawalitsuselt paaril wiimasel talwel saanud odawahinnalisi puid töötuile, kusjuures weohind oli walitsuse poolt alandatud ja tasuti linnawalitsuse poolt.

Käesolewal sügisel teatas aga metsade peawalitsus hoolekande osakonnale, et odawaid puid enam metsades ei olewat. Teisipäewal käis hoolekande osakonna juhataja Alma Ostra-Oinas ses asjas põllutööministri jutul. Minister selgitas seisukorda ja awaldas lootust, et ka käesolewal talwel leidub odawahinnalisi puid töötuile.

Hädaabi töötasu tuleb tõsta.

Eelmise walitsuse poolt wähendati hädaabi tööde töötasu tunduwalt, kusjuures Tallinnas makstakse meestele 1 kr. 10 senti päewas ja naistele üks kr.

Teisipäewal käis Tallinna linna hoolekande osakonna juhataja Alma Ostra-Oinas teedeministri ja riigiwanema jutul, paludes tõsta tasu wähemalt endisele kõrgusele. Küsimust lubati kaaluda.

EÜL juhatuse koosolek

peetakse erakorraliselt neljapäewal, 26. oktoobril kell 4 p. l. liidu büroos. Päewakorras riba kirelaamilisi küsimusi.

Sissemurd Jõgeva majandusühisusse.

Pühapäewa öösel purustati Wai-mastwere wallas, asuwa Jõgewa majandusühisuse harukaupluse aken. Murdwargad olid tühjendanud kaupluse kassa, milles leidus sularaha 200 kr. ümber. Ühes rahaga on sissemurdjad ära wiinud ka äripaberid, kauba arwe duplikaate jne.

Üleminekuaja walitsus.

Mitte koalitsiooni- waid töökabinett.

Kuidas suhtuda temasse.

Laupäewal, 21. oktoobril riigikogu enamuse poolt ametisse kutsutud K. Pätsu uue walitsuse ümber puhkesid juba riigikogus waielused ja need kestawad nüüd ajakirjanduses edasi. Endise walitsuse koalitsiooni rühmad ristisid K. Pätsu walitsuse koalitsiooni walitsuseks ja tagant järele „Postimees" rehkendab kui palju pidid põllumehed lubama sotsialistidele walitsuse ametisse aitamise eest ja püüab aimata milliseid salajasi telgitaguseid kokkuleppeid kõik seal loodud.

Aga selleski küsimuses tuleb awalikuks kesknerakonna sama kanapimedus, millest tingitud oli kogu ta senine poliitikagi. Ta ei saa aru ega taha mõista kahte kõige lihtsamat asja: kui Tõnissoni walitsus, kaotanud seljataguse ja keespidi murtud, läks ise ära, siis senistest koalitsiooni rühmadest ei olnud wõimalik enam luua uut walitsust, kes suudaks praegusel erakorralisel ajal teo- ja tahtewõimelisena juhtida riiki rahulikult uue riigiwalitsemise süsteemi maksma hakkamiseni, teiseks — ei tohtinud wenida walitsuse kriis seewõrd nagu meil see tawaliselt kombeks.

Seda mõistis riigikogu esimees ning rühmade lõpulikke arwamisi mitte ootama jäädes, pöördus ta inimese poole, kes talle näis antud olukorras kõige wõimelisemana walitsuse moodustamise ülesannet täitma.

Ja tõepoolest K. Päts ei hakanudki rühmadega kõnelema mingist koalitsioonist ega töökawast. Ta walis hoopis teise tee: koostas oma kabineti liikmete nimekirja — isikutest kes pole seni, wõi wähemalt hulka aega juba aktiiwselt poliitikast osa wõtnud, ästus samme kandidaatidelt nõusoleku saamiseks ja teatas siis rühmadele oma kawatsetawa walitsuse koosseisu. Teiste sõnadega — K. Päts koostas üleminekuaja töökabineti, selle ainus ülesanne ja ainus programm on see, et olla üldistes küsimustes asjaajajaks ja uue korra mõttes — ettewalmistusi tegewaks walitsuseks. Ta ei saa wõtta ette mingisuguseid suuremaulatuslikke reforme ega taotleda kaugemaid sihte. Ta sagi on piiratud uue põhiseadusega.

Ses mõttes sotsialistlikul rühmal tuli otsustada waid üks küsimus: kas K. Pätsu walitsus oma isikliku koosseisu poolest wõib kindlustada riigile rahuliku ülemineku uuele korrale, wõi mitte.

Keegi ei saa muidugi prohwet olla ja kõike täpselt ennustada, kuid kõikidel kaalutlustel näis, et ilesterkinud kriisi lahendamise kombinatsioonidest wõiks seda kõige enam oodata K. Pätsu omast. Wähemalt riigiwanema kandidaadi seljatagune polnud nii õudselt purunew, nagu kesk-erakonna staabil.

Hääletamismotiiwides sotsialistlik rühm awaldaski seda lootust, kuid ühtaegu teatas, et ta walitsuse kogu poliitika eest awantsina wastutust enesele ei wõta. Parteil ei ole walitsuses oma esindajat, ta ei saa seega olla ei otseses kontaktis walitsuse tegewusega ega seda mõjutada. Jääb walitsuse enese mureks ajada edaspidi sellast poliitikat, mis leiaks sotsialistide poolehoidu. Astub ta aga samme, mis ilmselt waenulikud wõi kahjulikud töörahwale, siis ei ole sotsialistlik rühm kuidagi kohustatud teda selles toetama.

Samuti jätab sotsialistlik rühm omale õiguse wabalt algatada igasugu eelnõusid ja teha ettepanekuid riigikogus, mida ta peab wajalikkudeks ning teostatawateks praegustes oludes.

Üks neist põlewamatest küsimustest, mille lahendamisest oleneb ka meie rahwa meelte rahunemine, on tööpuuduse wastu wõitlemise kaudu hulkade wiletsustumise piiramine. J. Tõnissoni walitsus sellelgi alal ei teinud muud, kui aina walas õli tulle. Alaline jutt töödeks wajalikkude summade kärpimisest, tööde alguse määramata ajaks edasilükkamine, töönormide tõstmine jne., see kõik külwas ärewust ja meelepaha.

Meie tahaksime loota, et K. Pätsu walitsus näitab siin enam riigimehelikku meelt ja mõistust. See on ju lausa tobedus, kui tööpuuduse wastu wõitlemist katsutakse teha mingiks sotsialistliku partei monopoli asjaks. Ameerika president Roosewelt pole ometi mingi sotsialist, aga selle küsimuse lahendamist peab ta esmajärgu tähtsusega asjaks. Weel suurem hullumeelsus on aga see, kui tööpuuduse wähendamiseks sotsialistide nõudel määratud summa kesknerakondlikud ning koonduse lehed püüawad ristida mingiks „sotsialistide saagiks", nagu see seni sündinud. K. Pätsu walitsus ei tohiks lasta end heidutada niisugusest demagoogiast. Töötute armee wähendamine on riigipoliitiline aga ka majanduspoliitiline asi, mis aitab elustada tootmist, nagu seda mittesotsialistlikud majandusmehedki küllalt palju kordi üsna põhjalikkude argumentidega tõendanud.

Kordame, meie ei ole K. Pätsu praeguse kabineti waimustatud kummardajad, aga meie ei tohtinud lasta tekkida ka situatsiooni, kus nulitsa-demagoogidel oleks awanenud wõimalus wõtta ette awantüürilikke katseid. Sirklark-rõuklased ähwardawad seda pea igas oma lehe numbris. Ja kuigi argpükslikud juhid ise ehk ei tahakski sõnadelt minna üle tegudele, nende poolt ülesäõetud nulitsa-publik parajal silmapilgul wõib katsetada seda, millest juhid waid lobisewad.

Et kesknerakond ja koondus jellest praegugi ei saa aru, et nad nüüdki waid lahmiwad wastutustundeta, selle eest on nad juba karistada saanud ja walitsuse ametisse kutsumise päewal oli kõigil wõimalus olla tunnistajaks, kuidas nende seljataguses aset leidnud lagunemisprotsess nakkushaigusena oli kantud juba riigikogu rühmadenegi: kesknerakond purunes kolmeks, koondus — kaheks. Aga ei wist seegi suuda nende erakondade staapidele anda tagasi tasakaalu!

Õpiringijuhtide kursus Tallinnas.

45 osawõtjat, neist 12 wäljaspoolt Tallinnat.

Eesti Tööliste Hariduslidu korraldusel toimus Tallinnas, 21. ja 22. oktoobril esimene ülemaaline õpiringijuhtide kursus. Praegusele erakorralisele ja raskele ajale waatamata oli kursusest osawõtt elaw, nimelt jälgisid mõlemil päewal kursuse tööd 45 seltsimeest, neist 12 wäljaspool Tallinnat. Tallinnast olid pea kõik ametiühingud saatnud oma esindajad.

Kursuse töö algas laupäewa õhtul kell 6 kursuse juhataja R. Andreseni sissejuhatawa loenguga — „Õpiringide tähtsus töölisorganisatsioonidele". Teisena samal õhtul pidas Soome Tööliste Haridusliidu õpingtöösekretär Arwi Hautamäki huwitawa loengu põhjamaade töölisharidustööst, peatudes pikemalt Rootsi ja Soome Haridusliitude juures. Peale loengut elawas keskustelus tekkinud küsimustele andis A. Hautamäki oma mitmeaastase praktika kogemuste põhjal tulusaid näpunäiteid.

Teisel päewal toimus uuu hulgas ka kursuse praktiline töö. Peale R. Andreseni loengu — Õpiringide teooriast, andis J. Weeberman lühikese ülewaate enne Tallinna näitliku õpiringi õpiringide erituupidest ja töömetodeist. Peab mainima rahuldustundega kursuslaste elawat osawõttu nii läbirääkimistest kui ka praktika tunnist. Läbirääkimistel lahendagi nii mõnigi küsimus, mis loengul enne uudsuse tõttu oli jäänud arusaamatuks. Pika ja wäsitawa päewale waatamata kestis hoogne töömeeleolu kuni kursuse lõpuni, samuti jälgis A. Hautamäki lõpuni kursuse tööd.

Kursuse lõppedes awaldati arwamist, et nüüd wärskete teadmiste ja innustusega rajatakse ka Eestis, teiste põhjamaade eeskujul, õpiringide töö töölisorganisatsioonides laiemale alusele.

ESTP Tallinna ühing asutas laulukoori.

ESTP Tallinna ühingu juhatus asutas ühingu juure laulukoori. Esimene lauluharjutus on neljapäewal, 26. oktoobril s. a. kell 8 õhtul ühingu ruumes, 2. korral.

ESTP Tallinna ühingu elaw ajaleht XI.

Järjekordne elawa ajalehe koosolek toimub teisipäewal, 24. oktoobril kell 7 õhtul ühingu ruumes, 2. korral. Sisus: ESTP keskkomitee esindaja informatsioon poliitilistest sündmustest. Läbirääkimised. Algatab ja juhib H. Martna. Sissepääs parteiliikmeile.

„Uue reshiimi läwel"

— sellel teemil kõneleb E. J o o n a s täna, kesknädala õhtul kell 7 „Tööliste Kodu" ruumides ESTP naisühingu poolt korraldatawal kõnekoosolekul. Osa wõiwad wõtta parteiliikmed ja nende poolt kaasa kutsutud külalised.

Töölismuusika edu.

Rahwatung hommik-kontserdile.

Tallinna Töölismuusika Ühingu 2. hommik-kontsert oli jällegi rohkesti pealtkuulajaid kokku meelitanud. Nagu näha, tuntakse tõsist wajadust hommik-kontsertide järele. Ettekandeid kuulatakse suure huwiga ja jagatakse õige ohtrasti kiitust. Kontserdi alul esines ühingu arwukas puhkpillideorkester Tamme awam. „Kalew ja Lindaga" ning Werdi fant. oop. „Rigoletto" R. Goldschmidti juhatusel. Sellele järgnesid K. Kirlmanni sooloettekanded ja E. Kuntleri paar pala cellol. Mõlemale noorele kunstnikule awaldati rohkesti kiitust.

Lõpuks kanti ühingu näiteringi tegelaste poolt ette Bergeri 1-waat. laulumäng „Weski Liisi" ja kõike seda — ainult 10 sendi eest. Töölismuusika Ühing oma hommik-kontsertide korraldamisega on teinud tänuwäärt tööd meie muusikakultuuri lewitamiseks kehwema rahwa hulgas.

Ed. Wallace'i romaan.

Äraandjate wäraw.

1

„Püssid — jalgele!"

Kolmkümmendüks relwa liikusid ühelt löögilt — kolmkümmendüks walgelt kinnastatud kätt sendasid wäiguna püsstömbluse kohale, nagu oleks neid kõiki ühtlaselt liikuma pannud mingi nägematu masin. Nagu malmist walatud seisis punaste mundrite riwi, suured karunahksed mütsid asetsesid kõigil laitmatult peas. Marsimuusika lööbi wõimsalt pärisedes lahti, kui neli wiimast meest kadusid Walge torni nurga warju.

„Wa-balt!"

Bobby Longfellow tõukas pika mõõga tuppe, wajutas monokli kõwemini silmaauku ja silmitses wäikest St. Peetri kirikut, mis suwehommikuses walgusküllases oma torni taewa poole sirutas. Ta märkas wäikest, tüsedat daami, kes juhiga kõrwal tema suunas lähenes. Bobby seersandi näole tekkis warwalt märgataw muige.

„Wabandust, mu härra!"

Bobby oli üle kuue jala pikk. Küsija hääl kostis kusagilt alt ja ta pidi waatama ülewalt alla. Tüse daam kandis wäikest, musta patti. Ta nägu punetas. Tal olid intelligentsed näojooned. Bobby silmitses ta kolmekordset lõuga ja suurt, mehelikku nina.

„Mul on kahju — hm!"

„Wõite mulle ehk öelda, kus asub lady Jane Grey haud?"

Raine kõneles sügawal passihäälel. Bobby silmitses naist silmi pilgutades, nagu oleks ta äkki pimedusest walgusse tulnud.

„Lady —""

„Lady Jane Grey, mu härra."

Bobby heitis abitu pilgu oma seersandile, ja ta walgelt kinnastatud käed mänglesid närwiliselt wäikese sikkhabemega.

„Kas juba otsiste surnuaiast?" küsis ta, ja lootis naisest sellega lahti saama.

„Millisel surnuaial, mu härra?"

Bobby saatis jällegi pilgu seersandile, kuid see waikis tummana.

„Noh — hm — mõnel surnuaial! Tunnete seda daami, seersant?"

„Näen teda esimest korda."

Bobby lõhatas, et seersandi eksitust korrigeerida.

„Lady — kuidas ta nimi oligi? Grey?"

Tüse daam tuli talle appi.

„Ta haud asub Toweri läheduses", ütles ta tasa.

Bobby wiitas paremaga ehituste suunas.

„See kõik on Tower — õigus ometi, seersant?" küsis ta pisut uhkelt.

„Parem küsige mõnelt walwurilt, juhilt, madaam."

Ta tahtis end kaitsta haawamise eest, et üks kaardiohwitser täis gaalamundris ära wahetatakse mingi turistide juhiga. Seniajani temaga seda weel ei olnud juhtunud. Ta oli Toweris esimest korda walwekorra ohwitser, ja see polnud sugugi tema maitse järgi. Ta wihkas tänase päewa hööguwat kuumust ja ei olnud sugugi nõus kitsa tulipunase lahingkuuega ja kõrge karunahkse mütsiga, mis nii wäga pani higistama. Päris awalikult öeldud, leitnant Robert Longfellow oleks silmapilkselt tahtnud olla kõik muu, kuid mitte tema majesteedi Berwicki kaardiwäe walweohwitser.

Tüse daam hakkas jällegi oma juhti päritlema.

„Kus hoitakse krooni kalliskiwe?"

„Rahakapis, mu daam!" lausus Bobby järsult.

Õnnekombel tuli sinna päris tõeline turistide juht ja juhatas naiskülalise Wakefieldi Towerisse.

„Kui wastik on selline pärimine!" ütles Bobby. „Mida, kuradipärast, pidin ma temale siis ütlema, seersant?"

„Ei midagi", wastas mees. Bobby nägu hiilgas.

Ta läks wahituppa ja sis oma eraforterisse.

Mrs. Ollarby aga huwitus edasi Toweri waatamisewäärsustest. Tõepoolest ei olnud tal huwi ei krooni kalliskiwide ega ka õnnetu Jane'i wastu, kelle haud asus waid paari meetri kaugusel jutlemispaigast.

Ka keegi teine naiskülaline osutas samal hommikul suurt osawõttu Jane'i traagilisele saatusele. Hope Jouner seisis wäikese, neljanurgelise kiwiplaadi ees, mis oli ümbritsetud jämeda raudketiga, et kiwi kaitsta inimeste jalge eest. Ta silmitses lihtsat hauakiwi. Siis rändas ta pilk edasi wäikesele kirikule, kus selle noore naise maffed jäänud olid paigutatud wiimasele puhkusele.

„Waene — waene Jane!" ütles ta õrnal häälel. Ta kaaslasel Richard Hallowellil siiski ei jatkunud julgust naise õrnatundelikkuse üle naermiseks.

Siin halitses noorus nooruse kadu. Üks poisipea parajasti kummardus kurwastuses kohale, kus too kord lõigati maha Jane'i pikad juuksed, et need tapalirwel ei takistaks tegemast selle jubedat tööd.

„Kas polnud see kohutaw? Ta elas kuninga majas ... Oma aknast nägi ta, kuidas ta surnud abikaasa ära kanti ..."

„Hope, teie teete naerwalt rõõmsa hommiku selliste waatlustega surmawalt kurwaks!"

Raine naeratas mehele wilkalt ja otsis ta käewarrelt tuge.

„Jaa — see pole minust päris õige, Dick! Tahan nüüd olla hea. — Kas pole too hiilgaw ohwitser seal mitte Bobby?"

Walweohwitser, kõrge ja sale kogu ilmus walwemaja rõdul nähtawale.

„Jah, see on Bobby. Eile õhtul tuli ta puhkuselt tagasi, ja täna on tal esimene walwekord." Dick naeris tasa. „Ta on sündinud laiskleja — wähimastki tegewusest piisab temale küllaldaselt."

„See oli täna esimest korda, kus teie naersite", märkis naine. Mees oleks wõinud öelda, et tal sel hommikul õieti wäga wähe on põhjust rõõmustamiseks, kuid meelsamini ta waikis.

Dick Hallowellil oli mustas ohwitserimundris ja punase wööga laitmatult kena. Ta oli Hope'ist peajagu pikem. Ta hallid silmad waatasid maailma julgelt ja selgelt. Ta käigus oli pisut atleedi paenduwust ja nõtkust.

„Nüüd olen ma teile kõik näidanud", ütles ta, „Ma lootsin, et see kestab kogu päew."

Raine naeris tasa.

„See on õigus: Olete käinud kannatamatuks ja rahutuks ja tahaksite minust meeleldi lahti saada, sellest ajast, kui tuli teie poiss. Ootate teie kedagi?" Enne kui mees jõudis wastata, jatkas ta: „Olen sündinud läbinägeja — ja peale selle tunnen ma Towerit juba wäga hästi. Aga ma lihtsalt tahtsin korraks näha, kuidas teie mundris wälja näete!"

Seda rääkides tuli naisel kahjatsusega meelde, et nad üksteist alles wäga lühikest aega tundsid. Nende kohtumisest ei olnud weel kuudki möödunud. Nein oli Themsel aurikult kiilwees lastanud aeru ja siis oma paadiga kõrksaiose kinni sattunud. Siis oli tema appi sõudnud.

Nad lähenesid Lowide wärawale. Wärawa kaare all nad peatusid ja jäid ühes koos silmitsema süngest puuehitist, mis asus teisel pool jõge.

„Äraandjate wäraw!"

Raine wärises, aga ta ei teadnud, mispärast.

„Ja — äraandjate wäraw", noogutas Dick, „palju austatud wäraw tänapäew — waewalt weel mäletakse sellele, et ka kuningannad ja õukonna liikmed omalajal käisid läbi selle wärawa."

Raine naeris meest, ja nad sammusid edasi. Walwe saluteeris siis jõudsid nad Tower Hilli ärimaailma. Rasked, kastidega koormatud weoautod sõitsid neist mööda. Billingsgate'ist tuli kalalehka.

Hope'i ilus auto sõitis hääletult ette. Dick awas ukse.

„Millal näen ma teid jällegi?"

Raine ainult naeratas küsimuse peale.

„Millal soowite. Minu nimi on telefoniraamatus."

„Ja mida wõtate nüüd ette?"

Naise näole see küsimus ei toonud sugugi rõõmu.

„Mul on ees üks ebameeldiw kõnelus", ütles ta.

Dick wahtis talle suuril silmil otsa, sest ta teda ootas midagi samalaadset, kuid sellest ei lausunud ta sõnagi.

Wabs kurnab töölisi.

Rasked töötingimused Eesti Panga majaehitusel. Töölistel kärbitakse palka tagantjärele.

Eesti Panga uue hoone ehitus Wabaduswäljakul on wälja antud wennastele ins. Edenbergidele. Töötab siin 150 töölise ümber, kelle töötingimused on äärmiselt rasked. Kogu ehitusel jätab palju soowida. Tellingud on ülesseatud äärmiselt lohakalt, ning iga wäiksem määratus wõib maksta inimelu. Traaglite kohalepaigutamiseks pole walmistatud mingit jalaalust, kus

Osta

suures tööline eluga riskeerides peab liikuma lahtiste traaglite peal. Traaglite ülestõstmisel purunesid kord tellingud ja ainult õnnekombel suutsid töölised endid päästa.

Tööpalgad on aga äärmiselt madalad. Müürsepad näiteks said senini 8 krooni süllast, mis tegi wälja wähem kui 10 senti tunnitasu töölisele. Warem töötas müürseppe 2 artelli, eestlastest müürseppade artell ei pidanud niisuguste madalate palkade juures aga wastu ja lahkus. Jäi tööle wenelastest müürseppade artell, kellele nüüd, suurte nõudmiste peale, makstakse 12 kr. süllast, mis teeb wälja 11 senti tunnitasu töölisele.

Läinud laupäewal inf. Edenberg sai hakkama palgakärpimisega tagant järele.

Tunnitöölistele maksti seni 25 senti tunnis. Möödunud laupäewal arwestati töölistele läinud nädala eest aga ainult 20 senti tunnis. Tööliste seas tekitas see õigustatud nurinat. Miks ei teatatud töölistele palgawähendamisest ette? Inimesi lastakse töötada terwe nädal ja alles palgamaksmisel saab tööline teada, et ta palka on wähendatud.

Muidugi tuleb töölistel leppida ka sellega. Igasugused streigikatsed, milliseid siin ka juba olnud, ei anna tagajärgi. Tööpuudus on suur ja ettewõtjal tööta käsi saada niipalju kui ta tahab. Ollakse nõus tööle tulema igasuguse palgaga.

Samal ajal kui ettewõtja tööliste madalate palkade arwel profiiti lööb, püüab ta seda teha igati ka hanke wäljaandja — Eesti Panga arwel. Eesti Panga poolt määratud kontroll peaks rohkem rõhku panema tööde ja materjalide korralikkuse kontrollimisele, wõib olla awastuks siis nii mõnigi wäärnähe ja tüssamise katse.

Inf. Edenberg ise esineb suure „wabadussõjalasena“. Töölisi huwitab küsimus, kas ka tööliste kurna-

Telli

mine on üks „wabadussõjalaste“ programmi alustugi. Inf. Edenbergi tegewus ei jäta küll selles kahtlust.

Tööline.

Norra sotsialistide hiilgaw wõit.

Hitleri kannupoisid said põhjalikult lüüa. Norra sotsialistide majandusprogramm.

Norra töölispartei on saawutanud walimistel hiilgawa wõidu. Kõik kodanlised parteid on saanud rängalt lüüa. Sotsialistid on juure wõitnud üle 120 tuhande hääle ja 22 kohta, saades parlamendis (Storthingis) terwelt 69 kohta 150 kohast. Ainult 7 kohta jäi weel puudu absoluutsest enamusest. Kõige suurema kaotuse osaliseks sai tagurline parempoolne partei, kus muuseas ka fashistlikud meeleolud olid tugewasti pinda leidnud ja kes mõnes walimisringkonnas, näiteks Bergenis, isegi walimisliidu sõlminud päris fashistidega. Kuigi partei juhatus kuulutas enda olewat fashistliku „Rahwusliku rinde“ wastu. Kui parempoolsed kaotasid üle 75 tuhande hääle ehk ligi kolmandiku, siis oli see ühtlasi ka fashismi ränk lüüasaamine. Norra rahwas ütles oma otsustawa sõna fashistlikkude sepitsuste kohta ja see sõna on seda kindlam, et ka norra päris-fashistid, Quislingi „Rahwuslik rinne“, sai walimistel ainult 27 tuhat häält.

Teise tagurlise partei, talupoegade partei, read olid enne walimisi tugewasti segi löödud. Tekkisid ju Quislingi fashistid talupoegade partei lõhenemisest. Kuigi ka talupoegade partei kuulutas enda wastasrinda „rahwusliku rindega“, leidub selleski erakonnas üksikuid organisatsioone, kes walimistelgi käsikäes tegutsesid Quislingi rühmaga. Aga ka talupoegade partei sai 17 tuhat häält wähem, mis tähendab ühe

Loe

kümnendiku oma walijaskonna kaotust.

Kolmas norra suurem kodanline partei, pahempoolsed (venstre), tuletab mõnes juhtes meele meie keskerakonda, weel rohkem aga wahest endiist tööerakonda wanal „heal ajal“. See on wäikekodanluse ja kalurite partei linnade demokraatliku intelligentsi juhtimisel. See partei on küll sama töölisvaenuline kui teisedki kodanlised erakonnad, kuid meie keskerakonnast läheb ta omleti selle poolest põhjalikult lahku, et ta terawas wastasrinnas seisab fashistlikkude tendentsidega ja kindlasti püsib demokraatia platwormil. Kuid ka pahempoolne partei pidi osa oma walijaist, ligi 30 tuhat, ära andma töölisparteile. Nähtawasti ka wäikekodanlus, eriti aga see osa kalureid, kes seni weel seisid pahempoolse partei seljataga, on kaotanud usu sellesse erakonnasse.

Norra sotsialistide walimiskihutustöö käis peamiselt kahe hüüdsõna all — wõitlus fashismi wastu, wõitlus kapitalismi kriisi ja tööpuuduse wastu. Wiimases küsimuses oli partei koostanud reaalpoliitilise walimisprogrammi, kus oli arwestatud tegelikkude wõimalustega, mis on täiel määral teostataw Norra wäikestes oludes. Kindlasti see selge ja oludega arwestaw programm, rahwahulkade usk selle programmi teostamisse, oligi Norra sotsialistide hiilgawa wõidu peapõhjuseks. Käesolewa silmapilgu programmiga wõitsid Norra sotsialistid kindlamini rahwahulkade usalduse ja poolehoiu kui rewolutsiooniliste sõnadega ja pilwetaguse kauge tulewikupildi maalimisega.

Teatawasti Norra kannatab sama rängalt majanduskriisi raskuste all, kui teisedki Euroopa maad. Tööpuudus on seal isegi suurem weel kui mujal. Loomulikult töölispartei kriisiprogamm pidi eestkätt näitama neid abinõusid, millega wõidelda tööpuuduse wastu. Selle programmi teostamisel wõiks esiotsa tööd muretseda umbes 30.000 inimesele. Sellest on aga wähe. Umbes aasta kestel on waja tööd muretseda umbes 100 tuhandele, wahest isegi 150 tuhandele inimesele. Partei töökawas on peajoontes nimetatud, kuidas oleks wõimalik sellisele hulgale inimestele tööd hankida. Aga parteil on juba ka walmis n.n. „Norra plaan“, kus üksikasjaliselt käsitellakse töömuretsemise wõimalusi ja wahendeid.

Norra töölispartei hüüdsõnaks ja peaülesandeks on — kogu Nor-

Levita

ra rahwale tööd muretseda, kui sotsialistidel peaks korda minema walitsuswõimu oma kätte saada. Kuid Norra sotsialistid ütlewad ka oma programmis, et olemasolewate käitiste riigistamine üksi ei too kuigi palju uusi töövõimalusi. Sellepärast ei ole õieti wajadustki esiotsa asuda mingile suurejoonelisemale riigistamisele, maha arwatud pangad ja kindlustusasutised, mille ühiskonna kätte wõtmine wõiks sündida otsekohe. Walitsuse peaülesanne peab seisma majanduse ülesehitamises ja laiaulatuslikku ühiskondliku kontrolli maksmapanekuks kogu majanduselu üle. Enne kõike tuleb laiendada toodangut tootwail aladel, peamiselt põllumajanduses ja tööstuses, mis walmistawad esimesejärgu tarbeaineid. Ühiskonna tulunduslik tootew töö suudab ise omale wajalikke uusi kapitale hankida. Aga see peaks andma ka teatud ülejääke, mida wõib kasutada „ebatootwate“ awalikkude tööde korraldamiseks, teede ehitamiseks, maaparandustöödeks jne. Sest ikkagi ainult seesuguste awalikkude tööde abil suudetakse kogu rahwale tööd anda.

Programmis lausutakse, et wähemalt paari-kolme aasta jooksul ei ole oodata mingisugust märgatawat wälisturgude laienemist. On waja aktiiwse wäliskaubanduse poliitika abil kaitsta eksporttööstust ja laewandust. Järelikult wõiks majandusliku tegewuse laienemine sündida peamiselt siseturu arwel. Ehitame maanteid ja raudteid, sest need elustawad meie majandust, toodame rohkem põllumajandussaadusi oma linnade ja kalurite warustamiseks, walmistame ise neid tarbeaineid, mida seni on sisse weetud. Programmis näidatakse kuidas Norras määratud maawiljeluseks kõlbawad maa-alad seisawad kasutamata. Kuidas kawakindla ühiskondliku ülesehituse töö abil Norra tööstus wõiks tõusta hoopis uuele tasemele. Ainuüksi ehitustegewus wõiks paljudele uusi elamiswõimalusi hankida ja tööstus, kui arwestada ainult siseturgu, wõiks terwelt kolmandikule rahwast tööd anda, kuna see nüüd annab waid neljandikule.

Lõpuks ütteldakse programmis, et paari esimese aasta jooksul töölisvalitsus peab pingutama kogu jõudu selleks, et kõigile tööd muretseda. On waja juba otsekohe läbi wiia ka tööpuuduse lahendamine ja hiljem tööpalkade tõstmine, sest tööpuuduse kaotamine on otse-

„Rahva Sõna“

ses sidemes siseturu ostujõu kaswamisega. See peab ju tõusma samal määral, mil määral suureneb toodang.

See on peajoontes Norra sotsialistide majandusprogramm. Kuid walimiswõitlus ei käinud mitte üksi selle, waid ka demokraatia kaitse ja püsiwuse ümber. Sest ränka wõimuhullustust põdew natside Saksamaa ei lepi loomulikult ainult „tungiga itta“, waid sirutab oma katsesarwi ka Skandinaawia riikide kägistamiseks. Esimeseks sammuks on muidugi rahwawalitsuse häwitamine, milleks ju käuskaw ja mäkatsew hitlerism rahwa seespool omale liitlasi leiab. Ka Norras käib äge demokraatiawastane agitatsioon, mille juured samuti ulatuwad Saksa natsideni. Üksikute reaktsiooniliste kihtide keskel on see teatud pindagi leidnud, kuid Norra wana demokraatliku rahwa juured hulgad on sellest mingiuti puutumatud. Norra töölispartei omas walimisprogrammis astus otsustawalt wälja demokraatia kaitseks, kuulutades ka ühiskondliku demokraatia saawutamise wõimalikuks üksi poliitilise demokraatia pinnal. Ja kindlasti ka Norra rahwa põline wabaduse armastus aitas sotsialistide suure wõidu saamisele kaasa. Rahwal puudus usaldus kindlasti parteide wastu, kes küllalt selgeid piirjooni polnud tõmmanud enda ja fashismi wahele. Ja sotsialistide wõit oli ühtlasi diktatuurimeeste purukslöömine. Huwitaw on sedagi märkida, et diktatuurimehed pahemalt poolt, kommunistid, said ainult 22 tuhat häält ja mitte ainsatki kohta parlamenti.

Eesti töölisklassil on eriti põhjust õnne soowida Norra töölisklassile ja demokraatlikule Norra rahwale hiilgawa wõidu puhul rahwuswahelise fashismi üle ajal, mil see uusi söödamaid otsib ja on juba hirmsaks hädaohuks muutunud kogu inimkonna kultuurile. Loodame, et Norra tööliste wõit saab rahwakägistajate hukkumise lõpu alguseks. Meil on põhjust arwata, et Norra seltsimeeste wõit annab kindlelt surmahoobi ka meie kodumaisele laamameeste liikumisele.

K. F.

Pulmarong omnibusega kraawis.

20 pulmalisest said 3 raskeid wigastusi.

Pühapäewal jooksis Türilt umbes 4 klm. Paide poole teekurwel kraawi omnibus, milles sõitis umbes 20 pulmalist. Sõiduk purunes ja seesolijad said enamuselt põrutada ja wigastada.

Elukardetawalt sai wigastada 47-a. Kristine Teegelmann, kellel rinnakorw sisse muljuti ja peas haawad. Naise seisukord on elukardetaw, ta wiibib Paide haigemajas. Raskesti sai wigastada ka Juuli Wentsel, kellel on käeluu mitmest kohast murdunud ja peas haaw. Peigmehel Eduard Teegelmannil purunes ninaluu. Pulmarong oli Türi kirikust, kus Eduard Teegelmann laulatati Magda Steinbergiga, teel Paide, kus pidi peetama pulmapidu. Pulmapeo asemel sattus aga nüüd peigmees ühes osa pulmalistega haigemajja.

Majaomanikkude Krediitpank uutes ruumes.

Neil päewil kolis Majaomanikkude Krediitpank omast senisest asupaigast Wäike Karja 3 üle Walli tän. 10 [illegible], kus pangale teisel korral reserweeritud walged ja mugawad ruumid. Siin tahab pank oma tegewust weel edukamalt kui senini jätkata, olles peamiselt kesk- ja wäiketööstuse ning intelligentsi teenistuses.

Pangal on praegu 3. tegewusaasta. Asutamine sündis ajal, mil meie pangandus elas üle waputusi. Paari panga krahhid tekitasid pankade wastu umbusaldust. Kuid omal jõul jõuti raskustest üle, panga osakapital kui ka hoiusummad on alatasa kaswanud, samuti on tõusnud ka liikmete arw juba 260-le. Asutamisraskustest ollakse üle, pank on wõitnud juba üldise usalduse ja wõib nüüd edukalt edasi töötada.

Panga juhatusse kuuluwad praegu: Paul Peterson — esimees, Alfred Miller, Peeter Naubel ja Jaan Grünberg. Nõukogu esimeheks on Peeter Reisik.

Läti seltsimehed Tallinnas.

Puhkepäewal, 22. okt. wiibisid Tallinnas Läti Sotsiaaldemokraatliku Tööliste Partei keskkomitee esimees Menders ja ametiühingute keskliidu sekretär Wishnja. Nende sõidu sihiks oli saada lähemat informatsiooni meie wiimase aja sündmustest ning tulewiku wäljawaadetest. Westlused läti ja eesti sotsialistliku partei tegelaste wahel kestsid kogu päewa.

Wahepeal tutwuti linnaga ja „Töölistodu“ ruumidega. Pärast lõunat külastas Menders ikka weel põdurat Martnat, kellega ta isiklikult tuttaw juba aastakümneid.

Läti külalised lahkusid Tallinnast pühapäewa öösel kell ½12.

1. keskkooliõpetajate päew

peetakse Tallinnas, 29. oktoobril poeglaste kommertsgümnaasiumi ruumes, algusega kell ½11. Kawas rida referaate.

„Walsisõda“ Tallinnas.

Hooaja parimaid heliopereti „Walsisõda“, mida linastatakse „Gloria Palace'is“, on wilkirikkamaid ning sündmustikult sarnanew filmile „Kongress tantsib“ — mis möödunud aastal oli Tallinnas nauditawamaid filme. „Walsisõda“, — see on kahe helilooja loominguline wõistlus, mis ulatub isegi Inglismaale — kuningakotta. Peaosalistena: Renate Müller, Willy Fritsch ja Paul Hörbiger. Muusika Joh. Straussilt ja J. Lannerilt.

Kiri toimetusele.

„Rahwa Sõna“ toimetusele.

Palun trükiseaduse § 11 põhjal „Rahwa Sõnas“ nr. 128, 14. oktoobril toodud teate ümberlükkamiseks awaldada järgmist:

Pole õige, et mina, H. Welberg, oleksin tarwitanud haawawaid ütlusi riigikogu ja wabariigi walitsuse kohta, Keinas härra J. Pussi poolt korraldatud koosolekul. Wastupidi, mina wõtsin sõna wabadussõja juhtide ja endise wabariigi walitsuse liikme au kaitseks.

Austusega H. Welberg.

Sotsialistide „surmasüü“.

Nad julgewad kaitsta demokraatlikku korda. „Waba Maa“ fashistlikus sõidawees.

„Wabas Maas“ langeb keegi nimeta kangelane täie rinnaraskusega sotsialistidele kallale, nagu oleksime just meie olnud süüdi kaitseseisukorra wäljakuulutamises ja sellega kaasas käiwate kitsenduste tarwitusselewõtus ning nagu oleksime meie wastutasuks selle eest endile kaubelnud wälja erilisi soodustusi oma häälekandja tsenseerimise ja muus suhtes. Nende insinuatsioonide sagaitõrjumiseks loome tarwilikuks konstateerida järgmist:

Sotsialistlik partei ei jaga arwamist, et demokraatlik riigikord peab olema kui tall, kes wiiakse tappa, ja kui lammas, kes suud lahti ei tee lõikaja ees. Meie arwates järgi peab demokraatia ennast kaitsma nii fashistlikkude kui kommunistlikkude kägistajate wastu. „Waba Maa“ härradele on aksioomiks, et wõitluses kommunistlikkude riigikorrakukutajate wastu ei tohi tunda armu ega halestamist, aga et samal ajal fashistlikel riigipöörajail ei tohi karwakeistki kõwerdada. Eks ole „Wabas Maas“ Ciwis ja teised temataolised kirjutanud enam kui ükskord Tõnissoni walitsusele suurimaks surmapattuks wahekordade teramaksmist wabadussõjalastega ja pisarsilmil kahetsenud, miks seda rahutut elementi pole kaitsud „neutraliseerida“ kohandamisega wäljawalitute sekka walitsuse seltsilagies.

See kaitsekirt on kogu aeg laulnud „Waba Maa“ koldes nii kriiskawalt, et toimetusehärrade kõrwad on kukkunud lukku ja silmad kinni tõsiasjade kuulmiseks nägemiseks. Kui meie oma häälekandjas juhtisime tähelepanu fashistlikku riigipöörde wõimalusele, siis kirjutas Ciwis „Wabas Maas“ üpris wäga, kuidas meie wõiwat ajada sellait poliitilist lobajuttu, ning ruttas nagu naiiwseim poliitiline ilmsüütus maailt kinnitama: niisugused kenad kulturaalsed poisid, ega nad ometi peast põrunud pole, et nueski näha midagi selle sarnast. Näete, see härra on lööbud pilkase poliitilise pimedusega. Ta ei tea midagi sellest, kuidas „Wõitlus“ oma weergudel ja kõnemehed oma miitingutel nädalast nädalasse ja kuust kuusse arendawad marulist kihutustööd, millel domineeriwaks juhtsõnaks: Toompea puhtaks! Ta ei ole midagi kuulnud sellest, kuidas lausa ähwardatakse wägiwallaga. Ta ei taipa wähematki sellest, kuidas kogu fashistliku liikumise tendents on warjamatult suunatud demokraatia häwitamisele. Tema meelest on poliitiline kohwijutt, kui asja julgetakse nimetada selle õige nimega.

Kahtlemata: oleksid kommunistid oma kihutustöös endile julenud lubada kümnendikkugi sellast räuslamist nagu fashistid, „Waba Maa“ oleks olnud esimene, kes oleks karjunud karmust ning nõudnud räuskajate armutut kaltsutamist.

Meie wäide on rõiti wastupidine „Waba Maa“ härrade omale: mis on keelatud kommunistile, ei tohi olla lubatud ka fashistile. Meie meelest on riiklik roim, kui walitsus waatab tegewusetult pealt ja sellega just nagu legaliseerib fashistide riigipöörde kawatsused. Meie arwates on samuti riiklik roim, kui „Waba Maa“ nüüd tagantjärele nimetab alusetа wäljamõeldiseks ning isegi prowokatsiooniliseks wõtteks selle, kui meie kontrollitud andmete alusel awalikult ajutasime hädaohule, mis oleks pidanud walitsuswõimudele, eriti aga siseministe julgeoleku turwides teotsewale walweaparaadile juba ammugi teada olema.

Meie kanname uhkusega süüdi ja wastutuit demokraatliku korra kaitse eest selle wankumata weene alusel, et demokraatiat ei tohi kergemeelselt mängida wägiwallameeste tapakirwe alla. Aga mille eest meie ei wastuta wähimalgi määral, on see wiis, kuidas Jaan Tõnissoni walitsus asus kaitsma demokraatlikku korda. Siingi demonstreeris lahkunud walitsus, kuidas ühe hea asja wõib põhjalikult ära narrida.

Kahtlemata: „Waba Maa“ ringkonnal poleks olnud wähematki ütlemist kaitseseisukorra ja sellega kaasaskäiwate kitsenduste wastu, kui surwe oleks pööratud ainult demokraatia sõprade — sotsialistide wastu ning need nimena pühitud. Ta on wihane peamiselt seepärast, et peale demokraatiasõprade julgeti pisut puudutada ka demokraatiawaenlasi. See „sigadus“ ei mahu ta hinge. Ja siit kerrutabki ta oma süüdistusi meie poomiseks wähemalt tagantjärele.

Tõendada näiteks, et sotsialistid olnud tsensori erilise kaitse all, wõib ainult see, kellele tõsiasjad midagi ei loe. Kui „Waba Maa“ härradest mõni wõtaks waewaks astuda sisse meie toimetusse, siis näitaksime talle tsensoripoognatest, kuidas see „eriline kaitse“ tõelikult wälja nägi. Aga seda need härrad muidugi ei tee: on sihkrain, sui lased wabajooksuga — fashistide sõiduwees.

VALGAMAALT.

Enesetapmise katse Tõrvas.

Tõrwa linnas, Lembitu tän. nr. 1 elutsew Amalie Solom tegi katset enesel elu wõtta poomise teel. Ta saatis pojaga kirja politseile, milles teatas, et poob enese oma kodus. Politseinik ruttas kohale ja leidiski naise silmusest. Ta wõeti kiirelt maha ja asuti tegema elluäratamise katseid. Need andsidki tagajärgi ja naine päästeti elule.

VIRUMAALT.

Asutatakse maakondlik tuletõrje kogu.

Laupäewal ja pühapäewal peeti Jõhwis esimest Wirumaa tuletõrjepäewa. Osawõtjaid oli 40 Wirumaa tuletõrje ühingust üldsummas üle 300 inimese. Loenguid kuulati suure tähelepanuga.

Pühapäewal peetud tuletõrjepäewal otsustati asutada Wiru maakondlik tuletõrje kogu. Ajutise juhatuse walitî M. Speek Narwast, Otter Kadrinalt, Kunimann Kohila-Järwelt, Juhan Järwelt, A. Konja Rakwerest ja Alar Narwa-Jõesuust.

Ajutine juhatus pidas samal päewal koosoleku, kus waliti esimeheks Rakwere tuletõrje ülembaja Konja, abiesimeheks Abelow Jõhwist ja sekretäriks Otter Kadrinast.

Maakondlikkude tuletõrje kogude asutamise küsimus on müüd kõigis maakondades olnud arutusel ja üksmeelselt jaatawalt otsustatud. Järgneb weel tuletõrje kogude wormiline asutamine.

Narva saab uue lennuvälja.

Narwa õhusõidu ühingu algatusel ehitatakse Narwa linna karjamaale uus, awar lennuwäli. Kuna Narwa—N.-Jõesuu waheline elektrikõrgepingeliin läbistab just aerodroomiks kordaseatawa karjamaa osa, siis ollakse paratamatult sunnitud elektriliini sõjtma edasi. Töödega wiel lennuwäljal alustatakse juba lähemail päewil.

PÄRNUMAALT.

Sindi-Lodja sild valmis.

Sindi-Lodja kaarsild on juba enam-wähem walmis. Praegu on käsil juurdesõiduteе korraldamine. Uus sild tuleb lumiwalge-betoon, laetakse lubjaga.

Silla awamine toimub selle kuu lõpul wõi nowembri algul.

Haigla sai uue juhataja.

Pärnu linna haigemaja uueks juhatajaks waliti dr. Brafmann, kes Tartu ülikoolis arstiteaduskonna lõpetanud ja peale selle 6 aastat olnud naistekliinikus assistendiks.

VILJANDIMAALT.

Autojuht vägistas neiu.

Wiljandi kriminaalpolitsei wõttis wahi alla taksoauto juhi S-i, 31 a. wana, kes wägistas ära Wigalast pärit olewa 26-a. neiu L. K.

Neiu J. K. oli saabunud laupäewa hommikul rongiga ema seltsis Wiljandisse, kust nad pidid edasi sõitma Mustla alewisse sugulaste juurde riisicetele.

Ema läks sala linna, et kuulata järele, millal sõidab omnibus, kuna tütar jäi jaamas ootama. Mõne aja pärast taksoauto juht S. küsis ootawalt neiult, kas ta ei sooviks sõita linna. Et ootamine oli igaw, nõustus neiu sellega. Saabunud linna, sõitis autojuht neiu wastu erilist lahkust ja ütles, et kuna omnibuse ärasõiduni olewat weel aega küllalt, wõidawat weel teha wäikest sõitu — ta näitawat preilile ka natuke linna ümbrust. Neiul ei olnud midagi selle wastu ja sõit läks lahti.

Kõrtsi juures pööras juht metsawahelisele teele, peatus seal auto ja wägistas neiu ära. Appikarjete peale sattunud sinna karjased ja keegi jalgrattur, kes ka neiu oma kutse all Wiljandisse toimetas. Juurdlusel selgus, et neiu oli olnud enne wägistamist neitsi.

Maamees kelmi küüsis.

Wiljandi kriminaalpolitseile teatas Taewere walla Jälewere külas elutsew Elmar Wentsel, et Suure-Jaani laadal on tema juure ilmunud Olustwere wallas elutsewad Johannes Piir ja Paul Teeson, kes lubanud hobusesoja muretseda. Warsti tuli nende juure Wiljandi linnas elutsew Peeter Rätsep, kes uhkustas, et ta on rikas mees. Tal olewat Wiljandis lihapood ja ka suurem kinniswara. Hakati kauplema ja P. Rätsep ostis Wentselilt hobuse 100. kr. eest. Et tal raha polnud, siis andis ta Wentselile oma allkirjaga wekseli. Kui kaubad koos, siis Rätsep ütles: „Wentsel, kui linna tuled, wõid alati minu karni sisse astuda ja süüa muidu nii palju kui tahad.“

Wiljandis aga Wentsel Rätsepa karni ei leidnud. Peeter Rätsepal pole karni ega kinniswara olemaski. Ka pole tal kindlat elukorterit. Nüüd sai Wentsel aru, et ta oli sattunud kelmi kätte, läks kriminaalpolitseisse ja seletas, kuidas temalt hobune wälja peteti.

Kaks esietendust.

„Neitsid lampidega“ „Draamastuudios“ — B. Blume „Punane kukk“ „Estoonias“.

A. Mälgu „Neitsid lampidega“ osutub seni käesolewa hooaja menukamaks tükiks — kuigi „Töölisteteater“ seda on mänginud juba üle kahekümne korra, jätkus publikut ka „Draamastuudio“ esietendusel täiesti majasse, kusjuures ka „Töölisteatris“ sel samal õhtul läks samuti wäljamüüdud majale. „Neitsid“ on publiku juures täielikult läbi löönud, kuid kui küsida, miks öieti, siis on sellele raskem wastata. Erilisi wäärtusi tükil ju ei ole — lohakalt kirjutatud leilpärane külajant!

On wäidetud, et „Draamastuudio“ lawastus ületawat „Töölisteatri“ oma mõõtupidawuselt ja pieteedilt autori wastu. „Töölisteatri“ jantilkasduwuse ja lawastuslikku „omawoli“ kõrwal. Sellepärast oodati muidugi põnewusega „Draamastuudio“ esinemist Tallinnas, et ometi kord selgemat pilti saada, kuidas „Töölisteater“ olewat hea tüki jantimaks ära rikkunud.

Aga kahjuks „Studio“ ime jäi tulemata. Ka see polnud suutnud wõi suutnud jandist teha soliidset komöödiat. Kohati oli jantlikku elementi weel rohkemgi rõhutatud, kuid see oli ka distsiplineerimatum, naturalistikum, ütlematum, enam näitlejate kui lawastaja loomingut, mis tihti oli kaldunud ja otse kutsutud tarbeks maarahwale meeldida, kuid taoti see mänguline uperpallitamine teenuds ka wärske ja wäärtuslikku lisandina näidendi muidu kuiwawõitu huumorile. Lawastus üldse wähetaotlew, wana külarealistlikku stiili taotlew ja nekord üsna primitiiwsete wahenditega nalja pigistaw. Kuid publiku mentaliteedile see just nii wastawat. Igatahes A. Särewi lawastus on terwiklikum, ühtlasem, distsiplineeritum, ideelisem, kui nii wõib öelda! Ja „Draamastuudio“ etendust nähes, sai ka selgeks, et prologi külgepookimine, hoolimata epiloogi osalisest stiil-sest ebaõnnestumisest, kriipsutas rohkem alla teose ideed, andis üsna sobiwa raami näidendi kehwale tegewusele, tõstis selle huwitawust. Näib, et A. Särewi lisandustega ja lawastusega näidend muutub rohkem jandist komöödiaks, sest ta mõtestab seesmiselt, idee, mida autor pole suutnud lõpuni arendada, tuleb selgemalt esile. Seetõttu ka Särewil polnud wajadust mänguliseks uperpallitamiseks, pisas waid näidendi tegelaste tagasihoidlikult korrikeerimist. Ja üldmulje jäi — seesmiselt läbitöötatum, ühtlasem, kuid ka wärwivaesem, mäng.

Üksikutest osalistest A. Mägi andis wastuwõetawa kuju köstrist. Esmeeris ja teises waatuses oli see laib, realarcetne ja igaw, lõpupoole aga küllalt wärwikas. Ei suuda wõistelda F. Põldroosi köstriga, kuigi wiimaes kohati mäng läbi paistab. L. Mõttus ei suutnud ka köstriemandast midagi wastuwõetawat teha. Paine ja tehtud nagu puuhobune, kuid häält tahtest polnud puudust. A. Rutoffi walepastor on mängurikkuselt muidugi eelistatawam W. Põllast. Terwe rida häid momente, kuid kuju terwikuna siiski ebaõnnestunud. A. Rutoff ei suutnud sugugi weenwamalt näidata walepastori kummalist mõju ja selle erilist wõlu naistele jäävs. L. Laaner oli õnnelikult rõhutanud köstri noore majateenija reipust, elurõõmsust. Paremaid, wastuwõetawamaid osalisi näidendis K. Otto (ühtlasi ka lawastaja) kellamees Köle ja Hanseni pagarimeistri kõrwal. K. Otto kellamees tundub mahlakamana, nurgelisemana A. Johansoni diskreetsema kuju kõrwal, kuid on sellena järjekindel ja huwitaw. L. Hanseni jäbelew huumor aitas mõjusalt publiku hea tuju loomisele kaasa. Mitte halb polnud see kui wäikese S. Reeki awahwale ja wõitlushimulisele rätsepaemandale partneriks oli antud suur ja pikk W. Sopierw, mis wäga koomiliselt rõhutas wiimase abitust ja „kowa käe“ all olekut. Reeki kõbedus ja kiire kõnelemine ielsomuetaw, kuid näitleja kordas liiaks iseenda wõtteid. W. Sopierw aga diletandi tasapinnast kõrgemale ei tõusnud. Kehwa mulje jättis L. Laberit Marina. Kuju oli õeti ja loogiliselt nähtud, kuid selle kehastamisel nii ohtrasti sõnajat teatraalsust, poseerimist, ebakindlat katsetamist ja ka tendlikku „naljategemist“, et tükitas. R. Kolk Luina tundus linnapsiina, kes nii meelehetlikult püüdis mängida kohmakat maapiisi, et päris häda näha.

*

B. Blume „Punase kuke“ kohta seletas „Estonia“ teatribüroo juba ette, et sel tükil kunstilisi pretensioone ei olewatki. Ja muidugi ei ole kah. Kuid see jakja alewijant ei ole wõõras meiegi oludes, eriti pärast ta „ümberlõikamist“ ja sisulist eestindamist. Tüki wäärtuseks on rida üsna mahlakaid, laia pintsliga wisatud alewitüüpe, kus jällegi oma tuttawaid nägusid näeme. See wahest on ka ainus asi, mis õigustab näidendi toomist meie esinduslaatri lawale. Siiulit ja kõikamanstikult äärmiselt kehw, üleseehitusel kunstlik ja naiiwne, muutub ta wiimastes piltides oma korduwlotega ja edasi-tagasi tammumisega jubedalt igawaks. Wähemalt kaht wiimast pilti oleks juba lawastaja pidanud koomale tõmbama. Eriti wiimases pildis keegi mängu demonstratiiwselt puudub meie oludes igasugune mõte ja wähemõõdetki koomika.

„Punase kuke“ faabula on üsna otsitud ja kunstlik, kuid jandiks ajab seeteki. Igatahes aga pühapäewane etendus näitas, et teaater hea tahte ja tööga kehwastki nõjast wõib teha küllalt naudiwata pala. Peaosi tükis pole, kuid iga osaline on tükis omaette, kes A. Lauteri juhatusel omandasid püsiwalt wärwika näo, ühtlasi kokku sulades ka ühiseks ansambliks. Peaaegu kõik rollid olid ühtewiisi headeis kätes. Ainult E. Tinn alewi „kraadepiisi“ osas esines ebakindlalt, lobawalt katsetas küll, kuid ei leidnudki õiget joont. Tore paar oli A. Waino ja B. Kuuskman alewiwanema ja selle energilise teisepoole osades. Lihtsalt nauding näha, kuidas Waino oskas tagasihoidliku warjunniiklusega alewiwanema ülesehendatud wõimutunnet ja ülelekut oma kaaskodanikkude suhtes esitada, millise meisterlikkusega B. Kuuskman, kuidas alewiwanema kõbe proua dispositsiooni ongi alewi asjaajamise a ja o. Parimaid kujusid oli ka A. Esperk alewiwanema pojana. Peab nägema, kuidas tüin naasiks tuberust, tubliiti delgurlikkust ja portsjon enesekärgiust oli kokku sulanud terwikuks. Teised grotesktkujud, kaupmees Mukk (A. Ükssip), preestimees Bulötsk (H. Paris), kõrtsmik Himme (S. Lipp), habemeajur Jaagnar (J. Tõnson), kordnik Jõgi (O. Laur) ja ministeeriumi remident (W. Tobner) olid hästi karakteriseeritud ja karrikeeritud. M. Parikal ja A. Lentsil oli tänamatu ülesanne esineda jandis positiiwsete kujudena. Kuid nemadki ta pasta küllaldase huumoriga piparbaba oma esinemist, mis ei laskud neil muutuda nukkuks.

Lawapilt wäga sobiw jandile. Tagaplahjaks alewipilt sümboolse punase kukega, dekoratsiooniks waid „sümboolsed“ uks- ja aknapiilid, mis wahest aitasid rõhutada tüki tinglikku, jandilist iseloomu.

Teater rahwast täis ja kontakt lawa ning publiku wahel üsna tugew.

Oskar Kurmiste.

Keskerakond ja koondus lagunesid.

Uus walitsus K. Pätsu juhtimisel.

Erapooletud ja ülemineiad riigikogus.

Laupäewal, 21 oktoobril erakorraliselt kokkukutsutud riigikogu hommikusel koosolekul tuligi toime uue walitsuse ametisse seadmine. K. Pätsul õnnestus kahe ja poole päewaga teha ettewalmistawad tööd ning laupäewa hommikuks andis ta rühmadele suuliselt teada oma kabineti isikliku koosseisu.

Pärast riigikogu ametlikku awamist kella ½11 aeg tehti tunniajalise tähtajaga waheaeg, mille kestes rühmadel tuli wõtta seisukoht walitsuse ametisse kutsumise asjus. Kõige rängemaks osutus see endise riigiwanema erakonnale, mille rühmas kunsu järele löödud ränku lahinguid, mille tagajärgi nägime riigikogu koosolekul.

Uue walitsuse

isiklik koosseis

kujunes järgmiselt: Riigiwanem — Konstantin Päts, haridus-sotsiaalminister — Nikolai Kann, kaitseminister Paul Lill, kohtu-siseminister — Johan Müller, majandusminister — Karl Selter, põllutööminister — Nikolai Talts, teedeminister — Otto Sternbeck, wälisminister — Julius Seljamaa. Peale riigiwanema ühtki riigikogu liiget, enamuses riigiteenistuses kriswad isikud, kes kõrwal olnud aktiiwsest poliitikast.

Waheaja järele esinewad rühmade esindajad seletustega

häälетamise motiiwide kohta.

P. Kroos teatab, et hääletab walitsuse wastu.

A. Jürman — põllumeeste kogude nimel ütleb, et peale rahwahääletust pidi endine walitsus lahkuma. Uus walitsus tuli moodustada mitte rühmadewahelisel kokkuleppel, waid rahwa usalduse wõitmiseks tuli koostada wäljaspool erakondi seisew töövalitsus.

Niisuguse walitsuse ongi meile esitanud riigikogu esimees. Kuna seda walitsust juhib kogemusrikkaim riigitegelane K. Päts, siis hoolimata sellest, et põllumeeste rühmal uue walitsusega pole mingit kokkulepet ja rühm tema eest ei wastuta, hääletab ta siiski walitsuse poolt ja suhtub temasse heatahtlikult.

J. Gorichkow wenelaste nimel, et kogu rühm praegusel hetkel toetab uue walitsuse ametisse kutsumist.

A. Söster (koondus lane): Rühm on arwamisel, et tulewase walitsuse juhiks wõiks olla ainult wäljaspoolt riigikogu ja erapooletu isik. Rühmal on teada, et walitsust on kujundatud härra Pätsu poolt kokkuleppel sotsialistidega. Kuna riigiwanema kandidaat härra Päts ühes sotsialistidega ilmselt waenulikult suhtub sellele majanduspoliitikale (kroonikukutamine „R. S."), mis meie riigi- ja rahwamajandusele on terwendust toonud, siis hääletab meie rühm wastu.

T. Kalbus (keskerak.): Pärast rahwahääletust on walitsuse juhi esimene ülesanne, et uuest põhiseadusest tingitud seadusi lojaalselt riigikogu kaudu läbi wiia, jaiule seada riigikogu rühmade solidariteet ja luua usaldusе õhkond.

Seda meie riigiwanema kandidaadist K. Pätsust ei näe. Härra Päts ei ole heaks arwanud keskerakonna rühma üldse informeerida ei walitsuse tegewuse suunast ega selle koosseisust. See näitab, et K. Päts ei soowi meie kaastööd. Nagu meil teada, K. Päts tahab oma tegewuses toetuda eriti sotsialistidele. Algab jälle härra Pätsu poolt iseloomustatud tants. Rühm hääletab wastu.

Sotsialistide seisukoht.

K. Ast: Wõttes sõna hääletamise motiiwide selgitamiseks, pean Eesti Sotsialistliku Tööliste Partei riigikogurühma nimel kõigepealt kategooriliselt tagasi tõrjuma paaris ajalehes ilmunud ja täna siingi rõhutatud sihiliku wäite, nagu oleks meie rühm tulewase walitsuse töökawa suhtes

põllumeestekogude rühmaga kokkuleppe loonud

ja nagu oleks sotsialistidele walitsuse toetamise eest mingit wastutasu tõotatud. Meile on üldse wõõras ja absoluutselt wastuwõtmatu

poliitiliste kokkulepete sõlmimine äritehingu listel alustel.

Kui mõne ajalehe toimetaja sellest aru saada ei jaksa, siis iseloomustab see ainult tema enda kõlblist wiletsust.

Loodaw walitsus ei ole üldse mitte kokkuleppe walitsus teatud koalitsiooni alusel, waid üleminekuaja töökabinett. Sellepärast ei ole ka meie rühmal mingeid läbirääkimisi — ei otseseid ega kaudseid — põllumeestekogude rühmaga.

Meie arwamise järele on tulewase walitsuse peamiseks ülesandeks

kindlustada riigikodanikele rahu ja julgeolek,

astuda kõik wajalikud sammud ja teha koos riigikoguga kõik tarwilikud ettewalmistused uuele põhiseaduslikule korrale üleminekuks.

Meie julgeme loota, et uuel walitsusel ja tema juhil tõesti korda läheb seda suurt ülesannet täita ja juhtida maad ning rahwast üleminekuaja kriitilisest olukorrast rahulikule arengule, ilma et selle juures meie riigi demokraatlik aluspõhi ja

õiguslik kord kannataks.

Üleelataw aeg paneb meie kõigile peale suure wastutuse. Ühtlasi nõuab ta meilt kiiret ja otsustawat tegutsemist. Walitsuse

kriis ei tohi mingil juhul wenida.

Kõigil neil põhjustel ja motiiwidel hääletab Eesti Sotsialistlik Tööliste Partei riigikogu rühm — ka need üksikud tema liikmed, kes isiklikel weenetel soowiks hääletamise wabadust saada — esitatud walitsuse koosseisu poolt, ilma et meie sellega

walitsuse tegewuse eest wastutuse enda peale wõtaks.

Rühmad lagunewad.

A. Anderkopp (keskerak.) seletab isiklikult, et sel ajal, kui riigikogu esimees riigikogu ülesandel uue walitsuse loomiseks tarwilikke samme tegi, käisid kisal (keskerakonnas „R. S.") teised kombinatsioonid, mille tulemust keegi ette näha ei osanud ja mis kriisi wõisid wenitada. Lahkun rahwuslikust keskerakonnast ja jään riigikogusse töötama iseseiswalt ning hääletan walitsuse poolt.

Sama teatab M. Juhkam (keskerak.).

O. Kask (keskerak.) teatab enese ja rkl. Soontaki nimel, et nemadki lahkuwad keskerakonnast, jäädes „Päewaleht" rahwasaadikutena" riigikogusse. Kuid kuna sotsialistid hääletawad walitsuse poolt, siis nemad kaheksa Soontakiga peawad oma pühamaks kohuseks tuletada wastupidiselt ja hääletawad wastu, olgugi et walitsuse koosseisus on „palju lugupeetud isikuid". (Riigikogu kwiteerib selle „armeenia mõistatuse" üldise naeruga).

Hääletamisel saab walitsus 49 h. poolt ja 38 wastu.

Riigiwanema tänu.

K. Päts: Tänan mulle ja walitsusele ülesnäidatud usalduse eest. Olen walitsuse moodustamisele asunud mitte kui erakonna liige, erakonna juht, waid iseseiswa riigikogu liikmena, püüdes moodustada walitsust, kes oleks erapooletu ning maa rahustamiseks kaasa aitaks. Ma pole loonud kellegiga kokkuleppeid ega töötanud teiste rühmade seljataga wõi katsunud toimida mitteausalt. Ma loodan ja tahan kõik oma jõu ja wõistuse sellele pühendada, et meie riik ja rahwas wõiks rahulikult sellest ajajärgust üle minna. Meie peame oma rahwa tahtmise järgi tööd tegema.

Koondus kaotab juhi.

Päewakorra punkti lõpul awaldab sekretär O. Gustawson kaks kirja — ühe koonduse waimliselt juhilt K. Einbundilt ja teise — K. Frantsilt, kus mõlemad härrad teatawad, et kuna koonduse rühm neil keelanud hääletamast walitsuse poolt, siis nad lahkuwad sellest rühmast ja lähewad üle põllumeestekogude rühma.

Riigikogu koosolek lõppes kell ½1 päewal.

Põllumajanduslikke küsimusi.

Loomasööda puuduse lahendamine päewakorral.

Wälisturgude korraldamiseks kind. süsteem.

Walitsuse esimesel töökoosolekul põllutööminister N. Talts esitas riigiwanemale põllutööministeeriumi lähematest ülesannetest pikema ülewaate. Nagu selgunud, on möödunud suwel ikalduse tagajärjel tekkinud loomasöötade puuduse küsimuse kiire lahendamine praegu hädawajalikum küsimus, mille lahendamiseks wajalik astuda samme. Selleks tunnustati tarwilikuks lähematel päewadel kokku seada konkreet kawa, kusjuures peab selguma missugustes ulatuses ja missuguseid loomasööte tarwilik sisse tuua. Käesolewal aastal saadi meil söödateravilja, heinu ja suwiviljapõhku tunduwalt wähem kui 1932. a. Taliwiljapõhu saak oli aga mullusest suurem 88.000 tonni wõrra. Kui suwiviljapõhu puudujääk söödawäärtuse alusel asendada taliwilja põhu enamsaagiga, siis katab wiimane suwiviljapõhu puudujäägi ja annab weel ülejäägi ca 30.000 tonni ehk ligikaudu 6 milj. söötühiku wõrra. Põllu- ja niiduheinte puudujääk wõrdub ligikaudu 51 milj. söötühikule. Kui sellest lahutada põhu ülejäägi 6 milj. söötühikut, jääb heinte arwel puudu ümarguselt 45 milj. söötüh., mis wastab ca 45.000 tonni otradele wõi rukkile söödawäärtuse järgi hinnates. Kui suureks loomasööda sissewedu wõib kujuneda, ei ole tegelikult wõimalik kindlaks määrata, kuna pole teada kuipalju põllumehed loomasööta tegelikult kasutawad. Kui loomasöötade sissewedu wajalikus ulatuses takistusi ei tehta, siis arwatakse, et sissewedu tegelikult wäga suureks ei kujunegi, kuna wõimalik on rukist loomasöödaks kasutada.

Ühtlasi on walitsuses puudutatud ka terawilja kaitsekiisimust. On selgunud, et terawilja, — nisu ja rukki kaswupind on suurenenud 1933. a. umbes 19.000 ha wõrra ja peamiselt loomasöötade kaswupinna arwel — on wähenenud ristikheina, kaera ja odra kaswupind. Seega wõib lähemal ajal kujuneda säärane olukord, et siseturg jääb ülemäära warustatud rukki ja nisuga ning olemе sunnitud wäljast sisse wedama looma söötaineid. Et terawilja kaitsekiisimust lõplikult lahendada walitsus otsustas wastawa seaduse uuesti läbiwaatamisele wõtta, kusjuures see küsimus lähemal ajal otsustatakse. Samuti tuleb uuesti kaalumisele wõtta ka piirituse ja bensiini segamise küsimus, kuna kartulisaagi realiseerimine senisel kujul wõib tekitada raskusi ebasoodsa ekspordi olude puhul.

Riigimetsamajapidamise ja metsade korraldamise alal loodab põllutööminister eeskätt metsa piiride kindlaksmääramise teel saawutada stabiilselt metsamajanduse korralduse wiia ellu, kusjuures metsa piiride kindlaksmääramisega jõutakse lõpule weel käesolewal aastal.

Tööpuuduse lahendamisele aitab kaasa ka käesolewa hooaja elawus metsaturul, mille tagajärjel wõib arwata, et eelolewal talwel leiawad tööd ja teenistust metsaülestöötamise ja materjalide metsast wäljaweo alal kuni 20.000 isikut ja 10.000 hobust 4 talwekuu jooksul kogusummaga umbes 1.900.000 tööpäewa. Kui sellele juure arwata töö, mida annab materjalide edasipidine transport, ümbertöötamine ja eksport, siis tõuseb üldine tööpäewade arw kuni 5.000.000, millest hooajalise iseloomuga tööde peale langeb kuni 2.300.000 tööpäewa ja alalise, aasta läbi kestwa töö peale kuni 2.700.000 tööpäewa. Peale metsakasutusega seotud tööde, on eelolewal hooajal nähtud ette ka suurema ulatusega tööd metsade produktsiooni wõime tõstmiseks ja metsamajapidamise üldiseks parandamiseks, nagu uute metsakuiwatuse kraawide kaewamine ja wanade puhastamine, metsameoteede ja sildade ehitamine ja korrashoidmine, metsakülwi ja istutamise tööde teostamine jne. Metsamaade kuiwatustöid on kawatsetud eesolewa talwe jooksul teostada umbes 200.000 kr. wäärtuses ja teisi töid kuni 50.000 kr. wäärtuses. 1934./35. a. majandusaastal on ettenähtud nende tööde jätkumine suuremas ulatuses ja nimelt wähemalt 300.000 kr. wäärtuses.

Praegu arutusel olewatest seaduseelnõudest soowib põllutööminister, et riigikogu, kui wõimalik, wõtaks wastu praegu arutusel olewa metsaseaduse, maamõõdu seaduse, mis reguleeris wana. maamõõtjate kutse ja korraldab maamõõdu tööde järelwalwet. Samuti peetakse wajalikuks wastu wõtta kinniswarade hindamise muutmise seadust, mis ka riigikogus arutusel ja mille järele tagasi makstakse maade ümberhindamist palunud lobenikkudele nende poolt liiga makstud summad, kui ümberhindamisel puhtakasurublade arw wäheneb üle 20 protf.

Kino Arsis

jookseb praegu kaks haruldast suurfilmi.

„Lõukoera poeg" on ületamatu saawutus kino alal ja mängib osalt ürgmetsades ja osalt suurlinnas. Ulatumata sisenid metsloomadega wabas looduses ja linnistes suurimas tsirkuses. Masendawalt mõjub tsirkuse põlemine ja lõwide, tiigrite ja elewantide röökimine tulevõhus. Peaosas mängib tuntud Olympia-wõitja Buster Crabbe. Film on tehnilisel põnewast fantaasiast ja haarab waatajat algusest lõpuni.

Teiseks „Punane weski" kujutab kergemeelset elu Pariisis, kinosatuste linnas. Areneb wõitlus ema ja tütre wahel mehe pärast. Suure armastusega wõidab tütar oma õnne. Peaosa mängib tuntud Olga Tschechowa temale omase sharmi ja weetlusega.

Laiast maailmast.

Muumia-nisu.

Kas nisuterad, mis aastatuhandeid seisnud haudades, on weel idanemiswõimelised? Näib nagu wõimatu olewat seda wäga lewinenud usku kõigutada. Sest ikka ja ikka jälle tulewad teated — isegi piltidega illustatult —, kus kirjeldatakse niinimetatud „muumia-nisu". Inglise ajakiri „Laadus" on üht sellist teadet jälginud kuni selle algallikani. Tehti kindlaks, et oletatawa muumia-nisu seeme, mis pidi põlwenema ühest hauast Mohenjo Daro juures, on müügil hinnaga — üks shilling untsi eest! Sissetulek pidi minema ühe misjonifarmi heaks. Kõik senised teadmised misjasemne elueast ja katsed sel alal näitawad, et kõrgeim ajamäär, mille jooksul seeme wõib idanemisjõu alal hoida, on 300 kuni 400 aastat, ja et nisu mitte üle 25 aasta ei wõi ninuda.

Üks kroon iga sõna eest.

Wist kill kõige muinasjutulisema honorari on pakutud tuntud inglise poliitikamehele Churchillile ühe kirjastusäri poolt. Raamatu eest inglisekeelt kõnelewate rahwaste ajaloo üle pakutakse talle mitte wähem kui 100.000 dollarit ehk eesti rahas ümarguselt 400.000 krooni, kusjuures raamat peab sisaldama 40.000 sõna. See tähendab, et iga sõna maksab ühe krooni. Wiie aasta jooksul loodab Churchill oma raamatu walmis saada. Õigupoolest peaks poliitikamees küll kirjutamisega ruttama, sest juba nüüd on „dollar" muutunud üsna kahtlaseks wäärtuseks.

Tubak kaalikas.

Ühele Belgia tolliwalwurile Lys' jõe ääres paistis pisut imelikuna, et teatud waheaegade järele hiiglasuuri kollaseid kaalikaid ujus woolu mööda allapoole. Ta teatas asjast, kaalikad uuriti läbi ja leiti, et need olid seest tühjaks õõnistatud ja weekindla paberi sees tubakaga täidetud. Otsitakse nüüd inimesi, kellele need haruldased „kalad" olid määratud, kuid esialgu pole otsimisel tulemusi.

800 inimest ei suuda enam ärgata.

Juba augustikuust saadik wäriseb iga St. Louis' elanik ühendriikides magamishaiguse nakatamise pärast. Algul leiti kolm neegrit, keda enam ei saadud magamast äratada. Tänapäew on juba umbes 800 inimest haigestunud, nende hulgast kuuskümmend kaks surnud. Kuid igaühe juures, kes teatud määral on terwenenud, on tugewad waimlised häired ilmsiks tulnud. Oletus, et siin tegemist on seni tuntud magamishaigusega, mille wastu on leitud mõjuw wahend „Bayer 205", ei leidnud kinnitust. See wahend jäi järjelikult mõjutuks. Washingtoni terwishoiuwalitsus on parimad bakterioloogid saatnud haigusekohale, et leida salapärase haiguse tekitajaid. Nüüd olewat noor naisarst dr. Smith haigusetekitaja leidnud. Haiged lebawad aga ikka weel halatsemiswäärses seisukorras haiglais. Nad on walju1t eraldatud teistest haigetest, arstid ja muu personaal on isegi ninakaitsjad tarwitusele wõtnud, sest haigusetunnitajaid pisikuid on leitud ninailanahas ja oletatakse, et nakatamine sünnib nina kaudu. Haiged kaebawad walude üle peaajukoopas, enne kui nad unne wajuwad. Kähtamata pisikud kahjustawad just ajutsentrumeid.

Muudatused raudtee sõiduplaanis.

Rongide arw wäheneb.

Alates 1. nowembrist s. a. praeguses sõiduplaanis pannakse maksma järgmised muudatused:

1. Tallinn—Tapa wahel jääwad käigust ära rongid: nr. 5, mis wäljub Tallinnast kell 0.30 ja rong nr. 6, mis jõuab Tallinna kell 6.00; selle tõttu Tapa—Narwa liinil reisijatel tuleb edaspidi Tallinnast wälja sõita Tartu minewa rongiga nr. 1 kell 23.30 (esimest korda juba 31. oktoobril kell 23.30) ja jõuawad samalt liinilt Tallinna ühes Tartu rongiga nr. 4 kell 7.30.

2. Tartu—Elwa wahel jääwad käigust ära mootorrongid nr. 153, 154, 155 ja 156 ning nende asemele määratakse käiku üks paar mootorronge minekuga Tartust kell 10.20 ja tagasitulles jõuab Tartu 11.52.

3. Rong nr. 184 sõiduplaan muudetakse järgmiselt: Irboska minek kell 8.00, tuleb Petseri kell 8.42.

4. Tallinn—Haapsalu liinil rong nr. 20 wäljub Haapsalust kell 16.50 ja jõuab Tallinna kell 20.56, s. o. warem 1 tund.

5. Tallinn—Paldiski liinil rong nr. 134 wäljub Paldiskist kell 10.15, jõuab Pääsküla kell 11.17, edasi elektrirongiga nr. 70, Tallinna tulek kell 11.47; tagasi Tallinnast kell 11.25, elektrirongiga nr. 81, Pääskülast edasi rong nr. 135 kell 14.53, Paldiski tulek 15.55, tagasi äripäewadel rong nr. 136 Paldiskist minek kell 16.07, Tallinna tulek 17.29; pühapäewadel ja pühadel Paldiskist minek kell 18.00, Tallinna tulek kell 19.23. Segarong nr. 25 Tallinnast kell 19.03 asemel wäljub kell 15.51, Paldiski tulek 17.45. Juhitakse tähelepanu, et rong nr. 137, mis Tallinnast wäljub praegu kell 15.25, edaspidi Pääsküla—Paldiski wahel käigus ei ole.

6. Pärnu—Ikla liinil segarongide sõiduplaan muudetakse järgmiselt: Pärnust minek kell 8.15, Riiseljast 10.15, Ikla tulek 12.43; tagasi Iklast minek 16.40, Pärnu tulek 21.03.

Kõigil teistel liinidel jääb ka pärast 1. nowembrit maksma praegune sõiduplaan.

TEAATER

„Estoonia" teaater.

Kesknädalal „Savoy ball".

„Savoy balli" wiimased kaks etendust olid jällegi kokku tõmbanud täismaja — selle lõbusa ja elegantse ajawiitetüki tõmbejõud näib olewat lõpmatu. Kesknädalane etendus jälle **alandatud hindadega.** Kaastegewad: M. Mikk-Murakin (külalisena), P. Reinike.

„Rigoletto" Weinbergiga.

Wõib öelda, et Milano „Scala" solist Wittorio Weinberg on huwitawamaid ja särawamaid baritone, keda meil kuuldud. See oli „Estonia" tegelaskonna üksmeelne otsus juba „Sewilla habemeajaja" proowil ja kindlasti weendub selles ka publik neljapäewasel „Rigoletto" etendusel, kus külaline esineb temale nii sobiwas ja tänulikus nimiosas. Gilda partiid laulab Ida Aaw-Loo, kes hr. Weinbergiga ühes juba Riia Rahwusooperis samas ooperis saawutas hiilgawa edu.

„Punane kukk",
mille esietendus pühapäewal oli üks osawõtterikkamaid, mis meil sel hooajal nähtud, etendub teist korda reedel.

Teaatribüroo.

Töölisteater.

Neljapäewal esietenduseks Mait Metsanurga „Umbrohu juured".

Oma ääremärkuses „Umbrohu juured" kirjutab autor: „Hundil on teine suhtumine õigusse ja õiglusse kui lambal, orjal teine kui isandal, sulasel teine kui peremehel. Sellest ülekohus, wastuhakud, rahutused, mässud, rewolutsioonid. Sauna Jaanil, kes kaswanud kehwuses ja orjanud maast madalast wõõrast, on teine suhtumine maailmasse, õiglusse, rahwusse ja ühiskondlisse õigusse, kui suure Weskimäe peremehel Peetril. Häid suhteid pole nende wahel kunagi olnud. Weskimäe Peetri meelest on saunahurtsik, kus elutsewad isa lesknaine, kust wõrsunud punaste juht, lausa umbrohu pesa. Kui see umbrohi lokkama lööb, tuleb ta armutult maha niita. Wana Weskimäe peremees, kes kõige selle üle, mis ümberringi sünnib, mõtlema hakanud, lahtleb, kas mahaniitmine aitab, kui umbrohu juured — sotsiaalne ebaõiglus ja igasugune ülekohus — püsima jääwad. Umbrohu lokkama löömist ja mahaniitmist me näemegi selles näidendis."

„Umbrohu juurte" tegewus areneb iseseiswuse sõja esimestel kuudel ja on keskendatud Weskimäe tallu, mis asub keset lahingujoont ja on kordamööda nii punaste kui ka walgete walduses. See on õieti esimene katse tuua wabadussõjaaegseid meeleolusid ja hingeelulisi murranguid dramaatilises wormis lawale.

Pühapäewal päewal „Neitsid lampidega" 23. korda.

Pühapäewa õhtul „Tormi eel . . ." wiimast korda.

PETSERIMAALT.

Meistrivõistlused . . . tantsus!

Ühel ajal sügishooaja awamaskeraadiga 4. nowembril korraldab spordiselts ka tantsuwõistlused Petseri meistri nimele. Huwi asja wastu olla suur. Öeldagu weel, et Petseri ajast maha on jäänud!

Wastutaw toimetaja J. Kigo.
Wäljaandja Kirjast. „Rahwa Sõna".
Kirjast. ü.-ü. „Täht" trükk, Tallinn.

Surma läbi lahkunud panga nõukogu ning Tartu osakonna diskonto komitee liiget

Märt Jänes't

mälestavad vaikses leinas

Eesti Panga nõukogu, juhatus ja ametkond.

Uuendage aegsasti ajalehe

„Rahwa Sõna" tellimisi 1. nowembrist.

„Estonia teater"

Kesknädalal, 25. oktoobril kell ½8 õhtul.
16. korda alendatud hindadega
„Savoy ball"
Paul Abrahami operett 3 v. 6 pildis.
Madeleine'i osas külalisena **M. Mikk-Murakin.**
Pääsetähed Kr. 1.75—20 s.

— —

Neljapäeval, 26. oktoobril kell ½8 õhtul.
Milano „Scala" Ooperi solisti
Vittorio Veinberg'i
teiseks külaskäigu etenduseks
harilikkude hindadega
„Rigoletto"
G. Verdi ooper 4 pildis.
Rigoletto osas külalisena **Vittorio Veinberg.**
Pääsetähed Kr. 2.50 30 s.

Töölisteater

Neljapäeval, 26. oktoobril kell 8 õhtul
esietenduseks
„Umbrohu juured"
(Sauna Jaan).
Mait Metsanurga näidend 5 pildis.

—

Pühapäeval, 29. oktoobril kell 3 päeval
23. korda
„Neitsid lampidega"
Aug. Malgu kom. 4 vaat

—

Pühapäeval, 29. oktoobril kell 8 õhtul
viimast korda
Tormi eel...
Maksim Gorki näidend 3 v.
Pääsmed 20—90 sendini.
Kassa avatud igal tööpäeval kella 10—12 e. l. ja etenduse õhtuil kl. 5 alates

Teater

Saksateatri ruumes.
Neljapäeval, 26. okt. s. a.
„Neitsid lampidega"
Aug. Mälk'i komöödia 4 v.
Näitejuht — Karl Otto.
Dekoraat. — Joosep Karell.
Algus kell 20 (8 õht.).

— —

Pühapäeval, 29. oktoobril kell 11 e. l.
Lasteetendus
„Väike lord Fountleroy"
Lastenäidend 7-es pildis muusika, tantsude ja lauluga.
Frances Burnett'i jutustuse järele dramatiseerinud Andres Särev.
Lavastaja — Leo Kalmet.
Dekoraator — Josep Karell.

Draamastuudio teatri ringreis.

„Madaam Sohk ja pojad"
Henrik Visnapuu traagikomöödia 3 vaatuses.
Näitejuht — Rud. Klein.
Dekoraat. — B. Rosenvald.
Tõrvas, teisipäeval, 24. okt.
Valgas, kolmap., 25. okt.
Otepääl, neljap., 26. okt.
Rõngus, reedel, 27. okt.
Elvas, laupäeval, 28. okt.
Kongutas, pühap., 29. okt
Tartus, esmasp., 30. okt.
Algus kell 20 (8 õhtul).

Vajatakse Eestisse
karamelli
MEISTRIT,
kes oskab valmistada igasugu kõrgekvaliteedilisi kõvu karamelle (ekspordi jaoks) ja vilunud automaat masinatega.
Üles anda kuni 27. skp.
Majandusministeerium, Tööstuse Amet.

Palkide oksjon.

Suusõnalisel enampakkumisel müüakse:

30. oktoobril k. a. kell 12 Sonda metsaülema kantseleis, Uljastel, Sonda kaudu:

a) samast metskonnast metsast umbes 160 tm. okaspuu palke, ühes üksuses, alghinnaga 5,5—8,5 kr. tm.

Pakkumisest osavõtjail tuleb 10% pakkumise koguhinnast oksjoni komisjonile kindlustuseks sissemaksa. Lähemaid teateid müüdavate palkide kohta saab Riigi metsatööstuselt ja Sonda metsaülemalt.

Riigi metsatööstus.

METSAOKSJON.

Müügile tuleb 30. oktoobril 1933. a. kell 10 Virumaal, Uljastel, metsaülema kantseleis Sonda metskonnast 5,10 ha 9 tükis — hinnatud 387,74 krooni.

Lähemaid teateid müüdava metsa kohta saab metsakasutuse büroolt ja kohal kelt metsaametnikelt.

Metsakasutusbüroo.

Mäksal võtab „RAHVA SÕNA" tellimisi vastu **Karl Pungar.**

Kuulutage „Rahwa Sõnas"

Ärge unustage, et

„RAHVA SÕNA" on ainukene leht

kes kaitseb kõigi palgateenijate huvisid.